

Secundus liber hystorie machabeorum licet breuior sit p̄
ori eiusdem opis libro in hystorica narratōe. antiquiora tñ q̄dā
modo replicat tempa. excepto q̄ ille alexandri magni macedonis
in principio sui facit breuē cōmorationem. Rā 2 seleuci regis cognomē
to nichanōis in iudcos cōmemorat ille beneficia. quem hystoria antiqui
tatum iosephi 7 cronicon eusebii testant iudcos re publica sua dignos ef
ficere. 7 equū eis honorem cū habitatoribz macedonibz 7 grecis deputasse

Similiter 7 antiochus
magnus testantibz su
pra memoratis aucto
ritatibz eos crebris epi
stolis laudat. 7 multi
plicibus muneribz do
nat. Habet quoq; idē
liber diuersam a p̄ore
narrationem. sed tam
hystorie non destruit
veritatem. qui licz ml̄
ta p̄or. s. libri cōtineat
testimonia. tñ p̄ plura
interferit q̄ in illo non
inueniunt. Scriptus
em̄ ab his videtur q̄
morati sūt in terra iu
da. ad eos qui in exte
ris fuerūt regionibus

Nā ita idem incipit.

Fratribus qui

sūt p̄ egiptum.

Demetrius hic sub q̄ se orat

se pio iudeis i egipto

cōstitutis hierosolimi

te cōmemorant. ipse ē

qui post antiochū cu

patorē asyē 7 syrię re

gnauit. qui et ipse co

gnominatus est sotber

boc ē saluator. In hūc

em̄ annoz numerus q̄

cōputatus est. hoc est

centesimus sexagesim⁹

nonus occurrit. Nam

antiochus epyrbane

qui post centesimū tri

cesimum septimum an

nū regni grecoz cepit

regnare. regnauit ānif

xx. antiochus cupater

annis duobz. 7 deme

trius sotber annis xij.

qui sunt anni a p̄nci

p̄io regni seleuci nicha

noris regis syrię a quo

regni grecoz cōputan

tur tpa vsq; ad finem

demetrii. centū sexagi

ta duo. Quibz si adij

ciant anni septē de re

gno alexandri q̄ igno

bilis 7 viciosus indi

gnusq; regia dignita

te a pompeio trogo de

scribit. sed tñ regnū te

nuisse narrat annis de

cem. sūt centū sexagin

ta nonē. Dicam⁹ 7 alr

Primus post alexandrū ā sye regnauit antigonus annis decem octo post

quē demetrius q̄ 7 poliaretas regnauit xvij. annis. hic q̄ demetrius deci

moleptimo anno regni sui semetipsū seleuco tradidit. 7 coniuncta est asia

regno syrię anno seleuci nichanoris vicessimo octano. Si ergo ceperimus

cōputare nunc seriem annoz a p̄mo anno regni antigoni qui regnauit in

asia annis septem anteq̄ seleucus in syria regnare cepisset. p̄ponentes

eosdem septem annos regni seleuci. 7 eo modo cōputū annoz regis syrię

Fratribus
qui sunt per egi
ptū: iudeis salutē

dicūt fratres qui sūt hierosolimis
iudei 7 qui in regiōe iudea 7 pacē
bonā. Benefaciat vobis deus et
meminerit testamētū sui quod ad
abraā 7 ysaac 7 iacob locutus est.
seruoz suoz fidelium. 7 det vobis
cor omnibus vt colatis eum. 7 fa
ciatis eius voluntatem corde ma
gno 7 animo volētī. Adapiat cor
vestrum in lege sua et in p̄ceptis
suis et faciat pacem. Exaudiat ora
tiones vestras. 7 recōciliet vobis
nec vos deserat in tempore malo.

Et nunc hic sumus orantes p̄ vo
bis. regnante demetrio anno cen
tesimo sexagesimo nono. nos iudei
scripsimus vobis in tribulatōe 7
impetu qui supuenit nobis i istis
annis ex quo recessit iason a sancta
terra. 7 a regno. Dormam succēde
runt. 7 effuderūt sanguinē innocē
tem. Et orauimus ad dominum 7
exauditi sum⁹. 7 obrulim⁹ sacrifi
ciū 7 similagūē 7 accendimus lu
cernas 7 proposuimus panes. Et
nūc frequentate dies scenophegię

vsq; ad nouissimum annū demetrii sotberis p̄duxerim⁹. sūma p̄onis nume
ri tota ibi inuenit. Sed mirū quomodo in sequentibus dicat iudas in cen
tesimo octogesimo octauo anno cū senatu aristobolo m̄gro p̄tholomei regē
dixisse salutem. 7 mandasse de purificatione templi. quā ipsi facturi erant
q̄nta 7 vicissima die mēf casten. cū iudas in priori libro sup̄dicto demetrio
legit multo ante esse defunctus. Siquidem sexto anno demetrii idem fm̄
cronicoz fidem inuenit occasus. Sed q̄ incerti sunt ipsi auctores libroz nō
absurde vident in cō
putatione temporum
discrepare. maxie cum
in legalibz libris septu
aginta interpretū edi
tio. cū hebraica verita
te in cōputo annorum
multum discordet.

mensis casten. Anno centesimo oc
togesimo octauo. populus qui est
hierosolimis. 7 in iudea. senatusq;
7 iudas aristobolo magistro p̄tho
lomei regis qui est de genere chri
stoz sacerdotū. 7 his qui i egipto
sunt iudeis salutē 7 sanitatem. De
magnis piculis a deo liberati ma
gnifice gratias agimus ipi vtpote
qui aduersus talem regem dimica
uimus. Ipse em̄ ebullire fecit de p̄
fide eos qui pugauerūt p̄tra nos
7 sanctā ciuitatem. Nam. cū in p̄si
de esset dux ip̄e 7 cum ipso immen
sus exercitus cecidit in templo na
neq;. consilio deceptus sacerdotis
naneq;. Etem̄ cum ea habitaturus
venit ad locū antioch⁹ 7 amici ei⁹
7 vt acciperet pecunias multas do
tis nomine. Lūq; p̄posuissent eas
sacerdotes naneq;. 7 ipse cum pau
cis esset ingressus intra ambitum
fani clauserunt templum. Lum in
trasset antiochus. aptoz occulto
aditu templi mittētes lapides per
cusserūt ducē 7 eos qui cū eo erāt
diuiserunt mēbratim. 7 capitibus
amputatis foras proiecerūt. Per
oia deus benedictus qui tradidit

sidebat eam. His vero qui in ea erāt minime territis impetu eius neq; ob
fessione. sed pertinaciter repugnantibz pene deceptus discessit. Nā exētes
ciuitatem fugauerūt 7 persequerant eū vsq; babiloniā. vbi cū post mul
tam suoz militum amissionem venisset. quidam de iudeis nunciavit illi.
7 ducū perditionem quos pugnare contra iudcos reliquerat. 7 creuisse for
titudinem iudeoz. Sup̄ priorem itaq; curam hoc crescente malo incurrit
is egritudine. qua diu durāte 7 crescentibz passionibz intellexit q̄ moueret

Nos iudei zc.
Jalon aut ipse frater
onie pontificis que se
quetia istius libri nar
rant ad antiochū epi
phanem. hoc est nobi
lem. p̄pter ambitiones
sūmi sacerdotij conuo
lasse. eis p̄uadere vt
gentilem ritum hie
rosolimis institu eret.

Populus qui
Aristobolus h̄ fuit na
tōne iudeus. sed p̄pa
retibus philosophus
esse agnoscat. q̄ ad phi
lometorem p̄tholome
um explanationum in
moysen cōmentarios
sc̄p̄it. vt conographi
produnt. quo etiā t̄p̄e
syrię 7 asyē regnabat
antiochus epyrbane.

De magnis pe
riculis zc. Qualit̄ aut
antiochus epiphanes
qui mala iudeis vltra
omnes reges qui ante
se fuerūt in syria iflige
bat. regnū perdidit.
7 vitā finierit. liber p̄
or hystorie istius p̄me
morat. 7 ioseph⁹ in by
storiarū antiquitatis
iudaicę libro duodeci
mo testat dicit. Rex
antiochus superiorem
prouintiā percurrēns
audiuit ciuitatem p̄sa
rum diuitijs excellētes
p̄ciosissimū templū
in ea diang 7 omni spe
cie ornamentoz plenū
insup 7 arma 7 loricas
reliquisse audierat fili
um philippi regem ma
cedonum alexandruz
Cōmol⁹ ergo egredit
contra elimaidā. 7 ob

Conuocansq; amicos
 morbu suu eis atroces
 esse indicauit. cōfessus
 hęc idē se pati q; iude
 or gētē affligēs tēplū
 spoliasset. deūq; cōtē
 psūly. q; dco ilico ex
 pirauit. Nū miror po
 libiū megalopolitam
 qd vir bonus existens
 dicit ideo perisse anti
 ochū. q; uoluit tēplū
 diang in psida deua
 stare. Qd q; nllaten^o e
 git peccatū. s; tū cogi
 tauit. nullo reatu tene
 tur. Si aut potibio vi
 detur ideo antiochū
 uia fuisse. mto plus
 uerisimile creditur. qd
 tēplū hierosolimita
 ni sacrilegiū regē pisse.
C Facturi igitur
 Hęc quippe que hiero
 soluntani iudei scribē
 tes ad eos qui per egi
 ptum fuerunt iudeos
 de igne reperto in pu
 teo in similitudinē aq
 erasse cōuerso. neq; in
 eldre neq; in neemie
 scriptis aut dictis ali
 cūbi reperire potuim^o
 sicut nec illud qd i po
 sterioribus de archē z
 tabernaculi abscondē
 per hieremiā asserunt
 nullomō in ipsius hie
 remie libro scriptū iue
 niri pot. Unde cōstat
 hęc illos aut maiorum
 suorum traditione didi
 cisse. aut i apocripbis
 eoz libris exarata re
 perisse. Nos q; qd icer
 tū est relinquentes ad
 ea que certa canonico
 rum libroz attestatōe
 esse manifestum est ca
 lamū puertamus.

impios. Facturi igitur quinta z vi
 cesima die mensis casteu. purifica
 tionem tēpli. necessariū durimus
 significare uobis. ut z uos quoq;
 agatis diem scenophēgię. z diem
 ignis q; datus est qn neemias ēdi
 ficato tēplo z altari obmlit sacri
 ficia. Nā cum in psidem duerent
 ptes nostri sacerdotes qui tūc dei
 cultores erant. acceptuz ignem de
 altari occulte absconderūt in val
 le ubi erat putrens altus et siccus.
 z in eo pmutati sūt eū. ita ut omib^o
 ignotus esset locus. Nū pteruissent
 autem anni mlti. z placuit deo ut
 mitteret neemias a rege psidis. ne
 potes sacerdotū illoz qui abscon
 derant misit ad requirendū ignez
 z sicut narrauerūt nobis non inue
 nerūt ignē sed aquam crassam. Et
 iussit eos haurire et afferre sibi. et
 sacrificia que imposita erant iussit
 neemias sacerdos aspgi aqua ipsa
 z ligna q; erāt supposita. Atq; hoc
 factū est. z tps affuit quo sol reful
 sit. qui prius erat in nubilo. z accē
 sus est ignis magnus ita ut omēs
 mirarent. Oratiōē aut faciebant
 omnes sacerdotes dū psūmaretur
 sacrificiū ionatha inchoante. cete
 ris aut rñdētibus. Et neemie erat
 oratio hunc hñs modū. Dñe dñe
 deus oim creator. terribilis z for
 tis iustus z misericors. qui solus
 es bonus rex. solus pstant. solus
 iustus z omnipotēs z eternus. q;
 liberas israel de omi malo. qui fe
 cisti ptes electos. z sctificasti eos
 accipe sacrificiū pro omni populo
 tuo israel. z custodi prem tuā z scti
 fica. Congrega dispñōē nostrā
 libera eos qui seruiūt gētibus. cō

temptos et abominatos respice:
 ut sciant gētes qm tu es deus nř
 Afflige opprimentes nos. z cōru
 meliam facientes in supbia. Cōsti
 tue populū tuū in loco sancto tuo
 sic dixit moyses. Sacerdotes aut
 psallebant hymnos. usquequo cō
 sumptū esset sacrificiū. Nū autē cō
 sumptū esset sacrificiū ex residua
 aqua neemias iussit lapides maio
 res perfudi. Qd ut factū est flama
 ex eis accensa est. sed ex lumie qd
 refulsit ab altari cōsumpta est. Ut
 vero manifestata est res: renūcia
 tum est regi psarū q; i loco in quo
 ignem absconderāt hi q; trāslati fu
 erāt sacerdotes aqua apparuit. de
 qua neemias z qui cū eo erāt pu
 rificauerūt sacrificia. Considerans
 aut rex z rem diligenter examinas
 fecit ei tēplū ut probaret qd scm
 erat. Et cū probasset: sacerdotibus
 donauit mltā bona. atq; alia mu
 nera accipiebat māu sua z retribu
 ebat eis. Appellauit aut neemias
 hunc locū nephta: qd interpretatur
 purificatō. Uocatur aut apud plu
 res nephir.

Ca. II.

I Quenit autē
 in descriptōibus hie
 remie. pphete q; iussit eos accipe
 re ignem qui transmigrabant ut si
 gnificatū est. z ut mandauit trans
 migratis. Et dedit illis legē ne ob
 liuiscerent pcepta dñi. z ut non ex
 errarent mentibus uidentes simu
 lacra aurea z argentea z ornamen
 ta eoz. Et alia huiusmodi dicens.
 hortabat ne legē amouerent a cor
 de suo. Erat aut in ipsa scriptura:
 quo tabernaculum z archas iussit

ppbeta diuino r̄iso ad se facto comitari secū vsquequo exijt in mōtem. in quo moyses ascēdit et vidit dei hereditatē. Et veniēs ibi hieremias iuenit locū speluncę: et tabernaculū et archā et altare incensi itulit illuc. et hostiū obstruxit. Et accesserūt quidā simul q̄ sequebant̄ ut notarent locū et nō potuerūt inuenire. Ut autē cognouit hieremias culpans illos dixit q̄ ignotus erit locus donec cōgreget deus cōgregationē populi. et ppicius fiat. Et tūc dñs ostendet hęc. et apparebit maiestas dñi. et nubes erit sicut et moysi manifestabat̄. et sicut cū salomon petijt ut locus sāctificaretur magno deo māifestabat hęc. Magnifice etem sapientiā tractabat. et ut sapientiā hñs obtulit sacrificiū dedicatōis et consumationis tēpli. Sicut et moyses orabat ad dñs. et descendit ignis de cęlo. et consumpsit sacrificiū. sicut et salomon orauit. et descendit ignis de cęlo et consumpsit holocaustū. Dixitq̄ moyses eo q̄ non sit mūdātū qd̄ erat. p̄ p̄ccō consumptū est. Similiter et salomon octo diebus celebrauit dedicatōnē. Inferebantur autē in descriptōibus et cōmentarijs neemig hęc eadē. et qualiter p̄struēs bibliothecā cōgregauit de regionibus libros. et ppbetarū et dauid. et eplās regū et de donarijs. Similiter autē et iudas ea quę didicerat p̄ bellū qd̄ nobis acciderat cōgregauit omia. et sunt apud nos. Si ergo desideratis hęc mittite qui p̄ferant vobis. Acturi igit̄ purificationem scripsimus vobis. Bñ igit̄ facietis: si ege

ritis hos dies. Deus autem q̄ liberauit populū suū. et reddidit hereditatem omnibus. et regnū et sacerdotiū et sanctificationem sicut promisit in lege. speramus q̄ cito nostri miserebit̄. et cōgregabit de sub cęlo in locū sanctū. Eripuit em̄ nos de magnis piculis. et locus purgauit. De iuda vero machabeo et fratribus eius. et de templi magni purificatione. et de arche ^{Alis arc} dedicatōne sed et de plijs quę p̄tinent ad antiochū nobilē. et filium eius eupatorē. et de illuminatōnibus quę de cęlo factę sūt ad eos qui p̄ iudęis fortiter fecerūt. ita ut vniuersaz regionē cū pauci essent vindicarent et barbaram multitudinē fugarent et famosissimū toto orbe templum recuperarent. et ciuitatē liberarent. et ut leges quę abolēde erant restituerent dño cū omni trāquillitate ppicio facto illis. Itēq̄ ab iasone cyreneo quinq̄ libris cōprehensa tēptauim⁹ nos vno volumie breuiare. Considerantes em̄ multitudinē librorū et difficultatem volentibus aggredi narrationes hystoriarū. p̄pter multitudinem rerum curauimus volētibus quidem legere ut esset animi oblectatio. studiosis vero ut facilius possint memorię cōmendare. omnibus autē legentibus vtilitas conferatur. Et nobis quidē ipsis q̄ opus hoc breuiandi causa suscepimus non facilem laborem. imo vero ne gocium plenus vigiliarū et sudoris assūpsimus. Sicut hi qui p̄parant cōuiuū. et grūt aliorū volūtati parere. propter multoz grām libenter la-

Ca. III.

Igitur cum sancta. Igitur quia variis sub diuersis regibus erant pontifices. necessarium indicauimus in narratione hystoriarum nomina recitare illorum pontificum. qui pontificatum regum temporibus habuerunt. necnon et eorum qui post captiuitatem babiloniam in gente indea fuerunt. ut eo clarius appareat hystorie veritas. Primus siquidem sacerdos pontifex fuit templi quod salomon edificauit. Post eum vero achimias filius eius honoratus successit. post hunc autem iorai et post eum augidramus. Deinde nideas. post nideam vero iudeas. post hunc babilonius. babilonius vero successit iorathai. cui rursus viarias. viarias vero nerias. post neriam autem odeas fuit. post hunc vero sellu. sellu autem elchias. post hunc gara. et post hunc ioseph. qui captiuus in babiloniam deductus est. In siquidem omnes in pontificatu filij prius per ordinem successerunt. Post ioseph autem filius eius iesus sacerdotum accepit. Sub quo templum reedificatum est. et post hunc achim filius eius. De functo autem et hoc iobas filius eius honoratus suscepit. finiente vero vita iobe succedit primatus sacerdotum filius eius iaddus. sub quo alexander rex macedo hierosolimam venit. Post quem onias filius eius darus habetur. post hunc symon filius eius cui cognomen iustus fuit. propter sollicitam in deum religionem. et in cunctos suos pronam demeritum. Deinde iudeorum pontifex. cleazarus frater symonis suscepit templi ministerium filio symonis onia pro admodum relicto. qui cleazarus ptholomeo philadelpho petente. septuaginta interpretes ad interpretandum legem diuinam transmisit. Post cleazarum autem auiculus eius manasses accepit sacerdotium. post manassen vero iudeorum pontifex onias symonis iusti filius darus habetur. qui consuetam ptholomeo regi tributam non reddens ad iram eius impulsus. Verum iosephus vir in suos nobilis. legatus a iudeis ad ptholomeum missus. cum familiaritatem regis ob plurima meruisset in eius obsequia. dux iudeorum et regionum finitimarum constituit. Post oniam autem symon onie filius iudeorum pontifex darus habetur. sub quo

bozem sustinemus veritatem quod de singulis autoribus concedentes ipsi autem secundum datam formam breuitati studentes. Sicut enim noue domus architecto de vniuersa structura curandum est. ei vero qui pingere curat que apta sunt ad ornatum exquirenda sunt. ita estimandum est et in nobis. Item intellectum colligere et ordinare sermonem. et curiosius partes singulas quasque inquirere hystorie congruit auctori. breuitatem vero dictionis sectari. et executionem rerum vitare breuitati concedendum est. Sic igitur narrationem incipiamus de prefatione tantum dixisse sufficiat. Stultum etenim est ante hystoriam effluere. in ipsa autem hystoria succigi.

Ca. III.

Igitur cum sancta ciuitas habitaretur in omni pace. leges etiam adhuc optime custodirentur. propter onie pontificis dispositionem et pietatem et aios odio habentes mala. fiebat ut ipsi reges et principes locum summo honore dignum ducerent. et templum maximis muneribus illustraret. ita ut seleuchus asyrie rex de redditibus suis prestaret. et omnes sumptus ad ministerium sacrificiorum pertinentes. Symon autem de tribu beniamin prepositus templi constitutus. contendebat obsistente sibi principe sacerdotum iniquum aliquid in ciuitate mo-

liri. Sed cum vincere oniam non possent venit ad appollonium tharse filium qui illo tempore erat dux celsyrie et phenicis. et nunciauit ei pecuniam innumeris plenum esse erarium hierosolimam. et communes copias imensas esse. que non pertinent ad rationes sacrificiorum. esse autem possibile sub potestate regis cadere vniuersa. Quibus retulisset appollonius ad regem de pecuniis que delate erant. ille accitum elyodorum qui erat super negotia eius. misit cum mandatis ut predicam pecuniam transportaret. Statimque belyodorum iter aggressus est. spe quidem quasi per celsyriam et phenicem ciuitates esset pagraturus. re autem vera regis propositum profectus. Sed cum venisset hierosolimam. et benigne a summo sacerdote in ciuitate esset receptus. narrauit de dato iudicio pecuniarum. et cuius rei gratia adesset adaptum. Interrogabat autem si vere hec ita essent. Tunc summus sacerdos ostendit deposita esse hec et victualia viduarum et pupillarum. que danda vero esse hyrcani tobie viri valde eminentis. in his que detulerat impius simon. vniuersa autem argenti talenta quadrigenta esse. et auri ducata. decipi vero eos qui credidissent loco et templo quod per vniuersum mundum honoratur. pro sui veneratione et sanctitate impossibile omnino esse. At ille per his que habebat

iesus filius syrach sapientie librum componens quem vocauit panarethon. id est virtutum omnium capacem. et symonis in eo fecit mentionem. Post symonem autem onias filius eius eiusdem symonis insignis habetur. ad quem lacedemoniorum rex aruif legatos mittit. qui sacerdotium habuit regnante syrie et asyrie antiocho magno. et selenco philopatore filio eius usque ad antiochum epiphanem sub quo pontifex onias hinc que de symone proposito templi narrata facta sunt. regnante syrie et asyrie selenco philopatore. cui successit in regnum antiochus epiphanes. Symon autem propositus templi hierosolimorum ad appollonium phenicis ducem confugiens. multis ei muneribus repromissis sacerdotium sibi vindicare cepit. que selencus audito belyodorum mittit ad negotium prouidendum. que cum in iudeam peruenisset inique diuidicans. et multa perperam gerens diuinis aduersum se signis deterreret. et ad selencum reuertitur. Onias autem sacerdos curauerat ut si mon profugus fieret. Denique hinc hystoria hystorologie regulam innuat. quod omnes qui superbia auaricia instigati sanctificationem domini contaminare. atque pollutis manibus indigne tractare presumpserint. celesti iudicio sunt puniendi. que veritate attestante. domus dei domus orationis est cunctis gentibus. nec licet eam cuiusque facere speculam latronum. Dicit et psalmista ait. Domus tua desan. etc. in lon. vi. Nec licet ibi aliquid gerere vel condere nisi solius dei laudibus et orationibus vacare. Unde et ipse dominus in euangelio eliminavit de templo vendentes et ementes in illo. et numulariorum effudit eos. et cathedras vendentium colubas euerit. Hisque pactis erat quotidie docens in templo. In allegoria autem onias sacerdos dei magnus. et figuralis templi custos. significat dominum saluatorem. qui a deo pro pontifex factus in eternum secundum ordinem melchisedech. veri dei templi quod est ecclesia custos et inhabitator est. quod nomen onie satis exprime videtur. Interpretatur enim onias dolor domini. siue dolens dominus. et quis dolens dominus melius dici potest quam redemptor noster. de quo per ysaiam dicit. Vidimus cum non erat aspectus

et desideramus cum
despectu et nouissimū
viro et virū doloſū
et scientem infirmitatē
Hec sāgotes nostros
ipſe tulit. et doloſos no
stros ipſe portauit. Be
lyodorus autē inuafor
aut ſpoliator grarij vo
mini paganos ſine iu
deos ſine etiam hereti
cos ſignificat. qui ſine
reuerentia dei donis
abuti et nefariū acruſ
ea cōuertere volūt. In
uadūt em̄ pagani the
ſaurū templi dei cū fi
dem ac cultū chriſti de
ſtruire conant. Inua
dunt et iudei cū religio
nez chriſtianā veteris
legis cerimoniaſ cōfun
dere capiūt. Inuadūt
etiā heretici quō diti
tem euangeliū et ſinceri
tatem legis dei falſis
dogmatibz corūpe ge
ſtiūt. Sed onia oſtē
deſcendit eques terri
bilis. arma hñs aurea
Ille videlicet de quo
ioh̄s in apocalipſi ſua
ſcripſit dicit. Vidi cē
lū apertū. et ecce equus
albus. et ſedebat ſup
eū vocabat fidelis et ve
rax. et cum iuſticia indi
cat. Denſa ei⁹ ſic flama
ignis in capite ei⁹ dia
demata multa. hñs no
men ſcriptū qd̄ nemo
nouit niſi ipſe. et veſti
tus erat veſte aſperſa
ſanguine. et vocat no
mē eius x̄bū dei. orā
tibus quidem mēbris
chriſti ſuccurrit ipſe eis
in auxiliū. qui ē via ve
ritas et vita. et ad de
bellandos inimicos. et
terrendas p̄uoz p̄e
ſumprōes. cuius equ⁹
erat albus. qz natiuitas
eius erat incorrupta. et
veſtis ſanguinolenta
qz mors carnis ei⁹ erat
innoria. ipſeqz terri
bilis qz valde mirabil
atqz iudex iuſtiſſimus
eſt. Hic erat optimis
operimētis adornat⁹.
qz oim virtutū decore
ſplendet clariffim⁹. cui
arma erant aurea qz
opa eius mirifica. Ip
ſius enim dono habz
eccleſia ſua ſcutū fidei.
loricā iuſticię. galeā ſa
lutis. gladiū ſpūs. qd̄
eſt verbū dei. quibus
armis ipſe quotidie in
membz ſuis pugnat
p̄tra hoſtes ſuos. Dic

in mandatis a rege. dicebat omni
genere regi ea eſſe deferenda. Non
ſtituta autē die intrabat de his be
liodorus ordinaturus. Nō modi
ca vero p̄ vniuerſam ciuitatē erat
trepidatio. Sacerdotes autē ante
altare cum ſtolis ſacerdotalibz ia
ctauerūt ſe. et inuocauerūt de celo
eū qd̄ de depositis legem poſuit. vt
his qui deposuerāt ea ſalua custo
dieret. Jam vero qd̄ videret ſūmū ſa
cerdotis vultū mente vulnerabat
facies em̄ et color imutat⁹ decla
rabat internū animi doloſē. Circū
ſuſa em̄ erat meſticia quedā viro
et horroz corpis. p̄ quē manifeſtus
aſpiciētibz doloſ cordis eius ef
ficiebat. Alij etiā cōgregati de do
mibus ſuis cōfluebāt publica ſup
plicatione obſecrantes. p̄ eo qd̄ in
cōtemptum locus eſſet venturus.
Accinctęqz mulieres cilicijs pect⁹
p̄ plateas conſluebant. Sed et vir
gines que cōcluſę erāt. p̄currebāt
ad onia. alię autē ad muros. quedā
x̄po p̄ feſtinas aſpiciēbāt. vniuer
ſę autē p̄tendentes manus in celuz
deſcabanē. Erat em̄ miſera cōmi
xte multitudinis. et magni ſacerdo
tis in agone conſtituti expectatio
Et hi quidē inuocabāt deū om̄ipo
tentem. vt credita ſibi his qui cre
diderant cū omni integritate cōſer
uarenē. De lyodorus autez qd̄ de
creuerat perficiebat. eodē loco ipſe
cū ſatellitibz circa grarium p̄ſens.
Sed ſpūs omnipotentis dei fecit
magnā ſuę oſtenſionis euidentias
ita vt oēs qui auſi fuerāt parere ei
ſalutantes dei virtute
inuēntes dei virtutem in diſſolu
tionem et formidinē cōuert er em̄.

Apparuit em̄ illis quidā equ⁹ ter
ribilem hñs ſeſſozem optimis ope
rimentis adornatus. is qz cū impe
tu helyodoro p̄iozes calces elisit
Qui autē ei ſedebat videbat arma
hñe aurea. Alij etiā apparuerunt
duo iuuenes virtute decori. opti
mi gloria. ſpecioſiqz amictu. qd̄ cir
cūſteterunt eū. et ex vtraqz p̄te fla
gellabant eū ſine inmiſſione mul
tis plagis verberātes. Subito au
tem helyodorus cōcidit in terram
eūqz multa caligine circūſuſū rapu
erūt. atqz in ſella geſtatoria poſitū
eiecerūt. Et is qui cū multis curſo
ribz et ſatellitibus p̄dictū ingreſ
ſus eſt grariuz. portabat nullo ſibi
auxiliū ferente. manifeſta dei p̄gni
ta virtute. Et ille quidē p̄ diuinaſ
virtutem iacebat mutus. atqz om̄i
ſpe et ſalute p̄iuatus. Di autē do
minū bñdicebāt. qz magnificabat
locū ſuū. et templū qd̄ paulo añ ti
more ac tumultu erat plenū. appa
rente om̄ipotentē dño gaudio et lē
ticia impletū eſt. Tūc vero ex ami
cis helyodozi quidā rogabant cō
feſtim onia vt inuocaret altiffimū
et vitā donaret ei qui in ſup̄mo ſpi
ritu erat conſtitutus. Conſiderans
autē ſūmus ſacerdos ne forte rex ſu
ſpicaret maliciā aliquam ex iudeis
circa helyodoz cōſūmatā obrulit
p̄ ſalute viri hoſtiā ſalutarē. Cūqz
ſūmus ſacerdos exozaret iūdem iu
uenes eiſdē veſtibus amicti aſtan
tes helyodoro dixerūt. Onię ſacer
doti gratias age. Nā p̄pter eū tibi
Alia a dco.
dñs vitā donauit. Tu autez ab eo
flagellatus. nuncia om̄ibz magna
lia dei et poteſtatem. Et his dictis

videlicet eques cū im
petu helyodoro potes
calces elisit. qz incar
nationis ſacramentuz
oēs p̄ferit hoſtes. B
eſt paganos iudeos et
hereticos. q̄tinus con
fuſi ab immanitate ſce
lex aliqui deſiſtāt. Illi
ergo duo iuuenes qui
cū ipſo equite apparu
erūt decori virtute. op
timi gloria. ſpecioſiqz
amictu. qd̄ circūſteterūt
onias ex vtraqz p̄te. et
flagellabāt ſine inmiſ
ſione helyodoz. multis
plagis verberantes. ſi
gnificat doctores vtri
uſqz te. qui circūſtates
chriſti incarnationem
virtute fidei ac bono
rū operū decori. gloria
miraculoſuz optimi. et
amictu ſanctę ſcē. et ſa
piētę ſpecioſiffimi. va
rijs tempibz exiſtentes
p̄dicationibus ſuis x̄
berant p̄uoz inſen
ſibilitatem. et ad terrā
decidere compellunt.
Sicqz fiet vt iſte qd̄ añ
templū aggreſſus eſt
ſup̄bus. p̄ conectionē
diſcipline appareat in
ualidus. qz nō eſt ſapi
entia. nō eſt prudētia
nō eſt conſiliū p̄tra do
minū. qz omnia q̄cūqz
voluit fecit in celo et i
terra. et in mari. et om
nibus abyſſis. et non ē
qui poſſit reſiſtere vo
luntati eius. dñs vni
uerſoz ipſe eſt. Qu autē
onias offerens hoſtiā
ſalutarē p̄o ſalute vi
ri. ſaluauit ipſū helyo
doz multa caligine cir
cūſuſū. ſignificat qd̄ mi
ſericordia redēptōis
noſtri ſepe ingratas et
imeritis cōfert benefi
ciū cōuerſionis. q̄tin⁹
p̄ eius grāz qui ſemet
ipſū obrulit hoſtiā ſa
lutarē. p̄ mundi pecca
tis eruant ab erroribz
ſuis. et liberent a pote
ſtate ſathanz. cui⁹ neq̄
cia quondā captiuati
erant ad ipſius volū
tatem referant grās re
demptōri ſuo. et laudē
eius p̄dicent in vniuer
ſa terra.

non cōparuerūt. Helyodozus au-
tem hostia deo oblata. et votis ma-
gnis pmissis ei qui viuere illi con-
cessit et onie grās agēs. recepto ex-
ercitu repedabat ad regem. Testa-
bat aut omnibus ea quę sub ocul-
suis viderat. opera magni dei. Cū
aut rex interrogasset helyodoz quōs
esset aptus adhuc semel hierosoli-
mā mitti. ait. Si quē habes hostē
aut regni tui insidiatozem. mitte il-
luc. et flagellatū eū recipies. si tam-
euaserit. eo quod in loco vere sit dei quā-
dam virtus. Nā ipse qui habet in
celis habitationē visitatoz et adiu-
toz est loci illius. Et venientes ad
malefaciendum peccit ac dispdit.
Igitur de helyodozo et erarij custo-
dia ita res se habet.

Ca. III.

Simon autem
p̄dcūs pecuniaz et p̄cie
delatoz male loq̄bat de onia. tāq̄
ipse helyodozū instigasset ad hęc.
et ipse fuisset incentoz maloꝝ. pui-
sozēq̄ ciuitatis ac defensorē gētis
suz. et emulatozem legis dei aude-
bat insidiatozē regni dicere. Sed
cū inimicitie int̄m. pcederēt. vt eti-
am p̄ quosdā symonis necessarios
homicidia fierent. p̄siderās onias
periculū cōtentionis et appolloni-
um isanire. vtpote ducē celestyzie
et p̄henicis. ad augendā maliciam
symonis. ad regem se cōtulit. non
vt ciuiū accusatoz. sed cō em vtili-
tatē apud semetipsū vniuersę mul-
titudinis p̄siderans. Videbat em̄
sine regali p̄ouidētia impossibile
esse pacē rebus dari. nec symonez

posse cessare a stulticia sua. Sed
post seleuci vitę excessū cū suscepis-
set regnū antioch⁹ qui nobilis ap-
pellabat. ambiebat iason frat̄ onie
summū sacerdotiū. adito rege. pro-
mittens ei argēti talenta trecenta
et sexagita. et ex redditibus alijs ta-
lenta octoginta. Sup̄ hęc. p̄mitte-
bat et alia centū quinquaginta. si po-
testati eius cōcederet gymnasiū et
ephebiam sibi construere. et eos quī
iu hierosolimis erāt antiochenos
scribere. Quōd cū rex annuisset et ob-
tinuisset p̄ncipatū. statim ad gen-
tilem ritū p̄tribules suos transfer-
re cepit. et amotis his quę humanita-
tis causa iudeis a regibus fuerāt
constituta. p̄ iohannē filium eupo-
lenij qui apud romanos de amici-
cia et societate functus est legatōe
legitima ciuiū iura destruens pra-
ua instituta sanciebat. Et em̄ ausus
est sub ipsa arce gymnasiū cōstitue-
re. et optimos quosq̄ ephebozū in
lupanaribus ponere. Erat aut̄ hoc
nō initū sed incrementū quoddā.
et profecus gentilis et alienigenę
cōuersationis. p̄pter impij et nō sa-
cerdotis iasonis nephariū et inau-
ditū scelus. ita vt sacerdotes iā nō
circa altaris officia dediti eēt. s;̄
contempto templo et sacrificijs ne-
glectis festinarent participes fieri
palestre et p̄hibitionis eius iniu-
ste. et in exercitijs disci et patrios quō-
dem honores nihil habentes grę-
cas glias optimas arbitrabantur
Quarū grā periculosa eos contē-
tio habebat. et eoz istituta emula-
bantur. ac p̄ omnia his cōsimiles
esse cupiebāt quos hostes et pem-

uerūt vt nō apparerēt
in denudatōne grecis
esset dissimiles. ceteraq̄
omnia relinquentes quę
illis mos patrius ipo-
nebat. aliarū facta gē-
tium ritusq̄ sectabatur.
Hęc iosephus. S;̄ mi-
ror quō ipse onia defū-
cto dicat antiochū fra-
tri iasonis sacerdotiū
cōtulisse. cū hęc bysto-
ria huic narratōni nō
concordet. sic in sequē-
tibus demonstrabit. De-
niq̄ antiochus epipha-
nes est de regione p̄bo-
lomcoꝝ quam subito
inuasit senatus p̄ce-
pto recessiss. indeā ve-
nit. ibiq̄ iesu qui et ia-
son fratri onie p̄nsifi-
catū tradidit. quō deinde
expulso onia p̄gnomē-
to menelaū successores
ei dedit. Itaq̄ ob sa-
cerdotij dignitates or-
ta seditione inter p̄ci-
pes. ingentiū miseriaz
semina pullulauerunt
Hęc factio sup̄boꝝ
atq̄ trasgressoz legis
dei nō allegoniam ali-
quā ad edificatōnem
vtilē nobis ingerit.
s;̄ p̄dolo. isto tēpe ia-
son imitatores facino-
ris sui plures inuenit.
cū hi qui in ecclesia po-
puli dei et sanguie filij
eius vnigeniti redem-
ptioz p̄ponunt. deser-
ta enāgelij doctrina et
vera religione. a cultu
vniū dei quō ibi cōmē-
datur. ac insinuat. pra-
uis moubo ad occultā
cōsolat̄ ydolatriā. cū
p̄ ambitionē pecunia-
rū et diuitias p̄sentis
vitę luxuriosam vitā
et deo detestabilē du-
cendo adulatorū atē-
dentes fauorē multos
secū trahūt ad p̄ditōz
Isti p̄fecto s̄m aposto-
lū. cōsistuntur quidē se
nosce deum. factis aut̄
negant. Nā q̄ victu et
vestitu moderato nō
sunt p̄tenti. sed volen-
tes diuites fieri. incidūt
in tēptationem et in la-
queuz dyaboli. et desi-
deria multa et inutilia
et nocina quę mergūt
homines in interitum
et perditōnem. Radix
em̄ omniū maloz est
auaricia. quā quidā
appetēs errauerūt a
fide et insenerūt se vo-
luntibus multis.

Ca. III.
Sed post seleu-
ci. De hoc ioseph⁹
ita narrat. Per idem
tempus onia defūcto
p̄ncipe sacerdotū. fra-
tri eius antiochus sa-
cerdotij contulit p̄ci-
patū. Nā filius quem
onias reliq̄rat adhuc
ifans erat. Demōstra-
bimus aut̄ singula i lo-
co p̄prio quā ad hęc p̄-
tū p̄ncipere vidēt. iesu
vero (nā h̄ erat frater
onie) p̄ncipatū sacer-
dotij rex abstulit iras-
e et dedit eū mion fratri
eius noīe onie Symo-
ni nāq̄ tres filij hi fue-
runt ad quos p̄cipa-
tus sacerdotij sicut p̄-
diximus puenit. Et ie-
sus quidē iasonem no-
minauit se. onias autē
menelaus est noīatus
Seditionem itaq̄ p̄ci-
pius p̄ncipis sacerdotū
iesus aduersus mene-
laū concitauit. et diui-
sa in vtrūq̄ p̄p̄li multi-
tudine. p̄ pte menelai
filij tobie cōsistebant.
p̄p̄li vero p̄ p̄lima ia-
sonē adinabat. Vñ
laborantes menelaus
et filij thobie ad antio-
chū discesserūt. ad no-
ticiā eius p̄ducētes quę
velent patrias relinq̄-
re leges et cōuersatōez
et mores obfuarē gre-
coꝝ. Rogauerūt ergo
eū vt p̄mitteret eis edi-
ficare gymnasiū hiero-
solimis. Cūq̄ p̄cessiss
circūfisionem suā vela-

Cum autem quin-
quennialis esset. Regna-
te apud iudeam oia q
7 a caria rege leproso
7 apud isrl facca apd
athenienses qd elchi
lo. 7 apd latinos emu-
lio. scdo ano elchili in
dicis atheniensiu. pri-
ma olimpias acta i qua
chorizo heliis victor
ertitit. belij agat quin-
quennale certame quat-
tuor anis in medio ex-
pletis. i quibz pncipes
annui pstitunt quat-
tuor. qua olimpiades
ificus filius praxonidis
sine aemonis pms in-
stituit. ab hoc tempore
græca de tpbz hysto-
ria vera credit. **N**ã an-
hoc vt cuius visũ e di-
uerfas sententias pro-
tulerũt. **H**ũc em quin-
quennalem agonẽ tunc
antiochus apud tyru
celebrasse describit. et
ea q deinde comemo-
rant de iasone 7 mene-
lao postea facta sunt.
Iason quidẽ qui pro-
prie frẽm. hoc e onias
seniorem symonis fili-
um captiuauerat. ab
menelao. hoc est mino-
re onia qui binomius
fuit. accusat apud re-
gem. atqz deceptus. p-
fugus in ammanitem ex-
pulsus e regione. **M**e-
nelaus autẽ principatũ
quidẽ obtinuit. sed de
pecunijs pro pontifica-
tu regi promissis nihil
agebat. ob quã causã
similit 7 ipse remotus
est a sacerdotio. succe-
dente sibi lysimacho. q
tenente sacerdotiũ me-
nelaus antiocho absen-
te. ppter sedãdos thar-
senses 7 malos. ratõ
se accepisse tempõ opor-
tunũ. aurea qdã vasa
templo furatus de na-
uit andronico comiti.
quẽ rex reliquit ad tuen-
dam regionẽ. **U**n com-
motõ onias seniõs frat-
er quẽ iason captiuau-
erat. arguebat mene-
laur pro impietate ppe-
trata. ipse in loco tuto
se cõtinens antiochiẽ
secus dasnen. **U**n me-
nelaus accedẽs ad an-
dronicũ rogauit vt
oniã interficeret. **Q**ui
cũ venisset ad oniã. et
datis dextris cũ iure-
iurando quãuis esset
ei suspectus. 7 suasisset
de asilo procedere sita

ptozes habuerat. In leges em di-
uinas impie agere impune non ce-
dit. 7 hęc sequẽs tpus declarauit.
Eũ autẽ quinquennialis agon tyzo ce-
lebraret. 7 rex p̄sens esset misit ia-
son facinorosus ab hierosolimis
viros pccõtes portãtes argenti di-
dragmas trecentas in sacrificium
herculis. quas postulauerũt hi q
aspiciantur ne in sacrificijs ero-
garẽt. qz nõ oporteret sed in aliõs
sũptus eas deputari. **S**ed hęc ob-
lata sũt quidẽ ab eo q miserat i sa-
crificiũ herculis. ppter pntes autẽ
datẽ sũt in fabricã nauũ triemiũ
Misso autẽ in egiptum appollonio
^{alias nestor}
minithci filio. pp̄ primates ptho-
lomei philomætozis regis. **E**ũ co-
gnouisset autẽ antiochus alienũ se
a negocijs regni effectũ : pproprijs
utilitatibus consulens. profectus
inde venit ioppen. 7 inde hieroso-
limã. **E**t magnifice ab iasone et ci-
uitate susceptus. cum facularũ lu-
minibus 7 laudibus ingressus est
7 inde in pbenicẽ exercitũ conuer-
tit. **E**t post triẽniũ tempus misit ia-
son menelaum supradicti symõis
fratẽ. portantẽ pecunias regi. 7 de
negocijs necessarijs responsa pla-
turũ. **A**ille comendatus regi cuz
magnificasset faciẽ potestatis eius
in semetipsũ retorsit summũ sacer-
dotiũ. supponens iasoni talẽta ar-
gẽti trecenta. **A**ceptisqz a rege mã-
datis venit. nihil quidẽ dignũ ha-
bens sacerdotõ. animos vero cru-
delis tyranni 7 ferẽ beluẽ iram ge-
rens. **E**t iason quidem qui pproprijs
frẽm captiuauerat. ipse deceptus
p̄fugus in ammanitẽ expulsus est

regionem. **M**enelaus autẽ p̄inci-
patũ quidẽ obtinuit. de pecunijs
vero regi p̄missis nihil agebat. cũ
exactionem faceret sostratus q ar-
ci erat p̄positus. **N**ã ad hũc exa-
ctio vectigaliũ pertinebat. quã ob
causã vtriqz ad regẽ sũt vocati. **E**t
menelaus amotus e a sacerdotio
succedente lysimacho cõfratre suo
sostratus autẽ p̄latus est cyprijs. **E**t
cũ hęc agerent p̄tigit tharsenses 7
mellothas seditionem mouere. eo-
q antiochi regis 7 cubinẽ dono ef-
sent dati. **F**estinanẽ itaqz rex venit
sedare illos. relicto suffecto vno ex
comitibus suis andronico. **R**atus
autẽ menelaus accepisse se tempus
oportunũ. aurea quedã vasa e tẽ-
plo furatus donauit andronico. 7
alia vediderat tyzo 7 p vicinas ci-
uitates. **U**s cũ certissime p̄gnouif-
set onias arguebat eũ. ipse in loco
tuto se continens antiochiẽ secus
dasnen. **U**nde menelaus accedẽs
ad andronicũ rogabat vt oniã in-
ficeret. **Q**ui cũ venisset ad oniã. 7
datis dextris cũ iureiurãdo quãuis
esset ei suspectus. 7 suasisset de asilo
procedere. statim cũ pemit non
veritõ iusticiã. **O**b quã cam nõ so-
lum iudei. sed 7 aliẽ quoqz natões
indignabant. 7 moleste ferebãt de
nece tanti viri iniusta. **S**ed regres-
sũ regem de cilicij locis adierũt iu-
dei apud antiochiã simul 7 græci.
conquerẽtes de iniqua nece oniẽ
Cõtristatus itaqz animo antiochõ
propter oniã. 7 flexõ ad misericordiã
lacrimas fudit. recordatus
defuncti sobrietatem 7 modestiã
Accensusqz animis andronicum

tim cũ pemit non veri-
tus iusticiã. **O**b quam
causã nõ solã iudei. s
7 aliẽ quoqz nationes
indignabant. 7 mole-
ste ferebãt de nece ta-
ti viri iniusta. **S**ic in-
dei sunt 7 græci regres-
sũ regẽ de cilicij locis
adierũt p̄identes qd
factũ fuerat. **E**t s cõ-
motus antiochus vsqz
ad lacrimarũ effusioẽ
recordatus defuncti so-
brietatẽ 7 modestiam.
accensusqz animo. an-
dronicũ exatũ purpur-
ra circũdũ p totaz ci-
uitatẽ iubet. 7 in eodẽ
loco quo in oniã impi-
etatem p̄miserat. sacri-
legũ vita priuari. dno
illi dignam penã retri-
buente. **M**ultis enim
sacilegjs in tẽplo a li-
simacho comissis. me-
nelai consilio 7 diuul-
gata fama cõgregata
est multitudo adũsũ
lisimachum. **A**lij lapi-
des alij xõ fustes va-
lidos arripuerũ. qdãz
vero anere in lysima-
chũ icere. 7 multi qdẽ
vulnerati. quidãz 7 p-
strati. omnes vero in
fugã conuersi sũt. ipsũ
etiã sacilegũ secõ gra-
rũ interfecerũt. **D**e his
ergo cepit iudiciũ adũ-
sus menelaum a gitari
Et cũ venisset rex tyru
ad ipsũ negociũ detu-
lerunt viri tres missi a
seniõibz. **E**t cũ supera-
retur menelaus. p̄misit
ptholomeo multas pe-
cunias ad suadendũ
regi. **I**taqz ptholome-
us in quodã atrio po-
sitũ quasi refrigerãdi
gratia regem adijt. 7 a
sentẽtia deduxit. 7 me-
nelaur quidẽ vniuersẽ
malicjẽ reũ criminũ ab-
soluit. miseros autem
(q etiã si apud sc̄tas
cam dixissent innocen-
tes indicarent) morte
dãnauit. **S**ed cũ fal-
sus rumor exisset tãqz
a vita excessisset antio-
chõ. assũptis iason nõ
minõ mille viris. repen-
te aggressus est ciuita-
tem. 7 ciuibz ad murũ
cõuolãtibz ad vltimũ
comprehensã ciuitate
menelaur fugit in arcẽ.
Iason vero nõ parce-
bat in eodẽ ciuibz suis
nec cogitabat. p̄sp̄rita-
tem aduersũ p̄gnatos
malũ esse maximum.

arbitrans hostium et non civium se trophea capturum. Et principatum quidem non obtinuit. sine vero insidiarum suarum profusione cepit. et profugus iterum abiit in amanitem. Ad ultimum in exitum sui confusus ab aretha arabum tyranno fugens de civitate in civitate omnibus odiosus. ut refuga legum et execrabilis. ut patrie et civium hostis. in egyptum extrusus est. et quod multos de patria expulerat peregri perijt. laedemonas profectus Mendaus autem cum apud antiochum euptore simili modo ut aerea volos meditare. rex regnum suscitavit aios antiochi in peccatorem et suggerente lysia hunc esse causam omnium malorum. iussit ut eis est consuetudo propiebentium eodem loco necari. Erat autem in ipso loco turris quae quaginta cubitorum. aggregata vndique habens cineris. haec prospectum habebat in praecipua in cinere dei iussit sacre legem omnibus cum propellentibus ad intentum et tali lege praecatorum legis contigit mori. nec terre dari menelaum. Quia quae multa erga aram dei delicta commisit. cuius ignis et cinis erat sanctus. ipse in cineris morte damnatus est. Refert autem iosephus sic in superiori libro ostendit quod filius principis sacerdotum omni cum ad huc puerulus defuncto patre relictus sit. videns quod annucliam suam menelaum rex inesseisset. et principatum sacerdotum alchimio dedit. non exstenti de genere sacerdotum. sed a lysia flexus ut transponeret honorem ab ea familia ad aliam domum. fugit ad pitholomeum regem egypti. et honorem meruit ab ipso et uxore eius de opatra. locumque petijt in regione diopolitana. ubi civitatem nominis sui condidit. templo ad similitudinem templi patrie constructo. Alchimus vero adversum indam machabeum inimicias gerens. post non multum tempus ira dei percussus interijt. ac sic

purpura extum circumduci per totam civitatem iubet. et in eo loco in quo inoniam impietate commiserat sacrilegum vitam privari. domino illi condignam penam tribuente. Multis autem sacrilegis in templo a lisimacho commissis menelai consilio. et divulgata fama. congregata est multitudo adversus lisimachum. multo iam auro exortato. Turbis autem insurgentibus. et animis ira repletis. lisimachus ferre armatis tribus milibus. iniquis manibus uti cepit. duce quodam tyranno etate pariter et dementia pucto. Sed ut intellerent conatum lisimachi. alij lapides alij fustes validos arripuerunt. quidam vero cinerem in lisimachum iecere. Et multi quidem vulnerati. quidam autem prostrati. omnes vero in fugam conversi sunt. Ipsum etiam sacrilegum secus agrarium interfecerunt. De his ergo cepit iudicium adversus menelaum agitari. Et cum venisset rex tyrius ad ipsum negotium detulerunt. missi viri tres a senioribus. Et cum suparet menelaum promissit pitholomeo multas pecunias dare ad suadendum regi. Itaque pitholomeus in quodam atrio positum quasi refrigerandi gratia regem adiit et a sententia deduxit. et menelaum quidem universae malicie reum crimibus absolvit. miseros autem qui etiam si apud scitatas eam dixissent innocentes iudicarentur. morte damnavit. Lito ergo iniustam penam dederunt quae pro civitate et populo et sacris vasibus profecti sunt causa. Quobres tyrii quoque indignati erga sepulcrum eorum liberalissimi extiterunt. Mendaus autem propter eorum qui in potestate

crant avaricia permanebat in potestate. crescens in malicia et ad insidias civium.

Ca. V.

Eodem tempore antiochus secundam profectionem paravit in egyptum. Constitit autem per universam hierosolymorum civitatem videri diebus quadraginta per aera equites discurrentes aureas stolas habentes. et hastas quasi cohortes armatas. et cursus eorum per ordines digestos. et congressiones fieri cominus. et scutorum motus et galeatorum multitudinem gladiis strictis et telorum iactum. et aureorum armorum splendorem. omniumque generis loricarum. Quapropter omnes rogabant in bonum monstra puerit. sed cum falsus rumor exisset. tamquam vita excessisset antiochus. assumptis iason non minus mille viris repetere aggressus est civitatem. et civibus ad murum volantibus. ad ultimum apprehensa civitate. menelaus fugit in arcem. Iason vero non precabatur in cede civibus suis. nec cogitabat prosperitatem adversus cognatos malum esse maximum. arbitrans hostium et non civium trophea se capturum. Et principatum quidem non obtinuit. sine vero insidiarum suarum confusione cepit. et profugus iterum abiit in amanitem. ad ultimum in exitum sui confusus ab aretha arabum tyranno fugiens de civitate in civitatem omnibus odiosus. ut refuga legum et execrabilis. ut patrie et civium hostis. in egyptum extrusus est et qui multos de patria expulerat

cum omnium iudeorum favore iude machabeo sacerdotum decernitur quod quidem omnia magis moralem quam allegoricam edificare vident intellectum. cum manifeste desigmetur iustissimum iudicium. atque equissimum retributorum singulis prout debita eorum postulaverint mercedem condignam restituere. hoc est propter ac deum timentibus propter misericordiam ipsius autem et propter eorum blasphemias penam ignis perpetui. Nec vilius debet sibi blandiri pro terrenae felicitate. ac presentis vitae prosperitate si in peccatis degere voluerit. quoniam si impunis possit evadere. nec enim ille qui bene agens validis tormentis aut variis tribulationibus in presenti vita coangustatur. desperare debet de futura salute. si in iusticie perseveraverit tramite. quia scriptum est. Multae tribulationes iustorum et de omnibus his liberabit eos dominus. et multa flagella peccatorum sperantes autem in domino misericordia circumcidabit. letamini in domino et exultabunt in gloria. omnes recti corde.

Ca. V.

Eodem tempore portenta ergo aliquae portendunt prospera. aliquae vero figurant adversa. haec semper iuxta id quod sumus arbiter singularibus ac temporibus convenire dicitur. Nec mirum quod in machabeorum temporibus equites auratas stolas habentes et hastis armate cohortes per aera discurrebant. vili ac armorum aureorum splendore fulgens aduversitates praenunciare futuram. et eadem iudicis venturam. cum ante subversionem hierosolymorum sub vespasiano et tyto iosepho testate didimus quod stella fulgens gladio per omnia simul imminere desuper civitati et cometes praeterea exiit alibi flammis ardere per totum visus est annus. Sed ante exidij temporis ac belli cum populi ad dies festum aequinoctium perveniret octava die mensis antiochi qui est apulis. noctis tunc hora nona. taurus

luminis fulgor arā tēplumq; circūdidit vt putaret omēs diem clarissimū factū 7 p̄māsit spacio horę dimidię. **Q**uod impitis q̄des 7 ignaris prosperuz videbat. **S**ed legisperitos 7 probos quosq; doctores non latuit exitiale portentum. **I**n eadem quoq; festiuitate vitula sacrificijs admota 7 aris assistens. inf ip̄sas ministroꝝ manus enica est agnā. **S**ed et ianna interioris edis. q̄ respiciebat orientes cū esset solito gre induta. ac p̄ inde immēsi p̄deris. q̄ vir viginti viris sumo conatu ipellē tibi clauderet. ferreis quoq; vectibus 7 serif manita. ac p̄sellis in altum dimissis teneret obstricta. 7 repente lora noctis lecta apparuit sp̄ore patefacta. **S** 7 transacto die festo. post aliquot dies prima 7 vicelima die mēsis artemisi. qui maus apud nos vocat. p̄digiosus apparuit visus 7 fidem pene excedens quod vere falsum putaretur nisi occultomꝝ fidem cōfirmasset malorum eorum consecuta pernices. **E**tenim prope solis occasū visi sunt currus 7 quadrigę in omnē regionē p̄ aerem ferri. 7 armatorū cohortes miseri nubis. 7 vites circūdari agminib; impropis. **I**n alio itidē festo die qui p̄t̄becostes appellatur noctu sacerdotē ingressi tēplū ad ministeria ex more cōplēda p̄mo quidē motus q̄sdam strepitusq; senserūt. deinde voces subditas audiūt dicētes. **D**igremus hinc. **A**dditur 7 aliud terribilē. **E**tenim q̄dē ananij filij ielus noie vir p̄leuius 7 rusticus añ quartuz belli annū. cū ciuitas i pace 7 abundantia p̄duraret. in die festo tabernaculoꝝ rep̄te damare cepit. **V**ox ab oriente. vox ab occidēte. vox a quattuor ventis. vox sup hierosolimam 7 sup tēplū. vox sup sponlos 7 sup sp̄sas. vox sup pplm. **E**t indefinēt die noctuq; per omēs plateas circūiens b̄ damabat. vsquequo quidam primo res ex populo viri velut insausi p̄flagij indignatione cōmoti conceptū loiem multis h̄berib; afficiūt. **A**t ille neq; quā p̄ se aliquid loquēs. b̄ nec eos quidē q̄s circumfeterāt deprecans easdem voces pari obfinatione 7 amore repetebat. **T**ūc principes intelligentes vt res erat inimicus esset motus in viro. p̄ducūt eū ad iudicē romanū apud quē flagris ad ossa vsq; lacrimas neq; p̄ces neq; lacrimas fudit. b̄ eandem vocē mi-

peregre perijt. lacedemontias p̄fectus. quasi p̄to p̄gnatione ibi refugiū habiturus. 7 q̄ insepultos m̄tos abiecerat. ipse illamentatus 7 insepultus abijcīt. sepultura neq; pegrina vsus neq; p̄tio sepulchro p̄cipās. **D**is itaq; gestis suspicatus est rex societate deferturos iudeos. et ob hoc. p̄fectus ex egipto efferatis animis ciuitatem quide; armis cepit. **I**ussit aut militib; inēficere. nec p̄cere occurrantibus. et p̄ domos ascendentes trucidare. **S**iebat ergo cedes inuenū ac seniorū mulierū. 7 natoꝝ exterminia. virginūq; 7 puuloꝝ neces. **E**rāt aut toto triduo. octoginta milia interfecti. quadraginta milia vincti. nō minus autē venundati. sed nec ista sufficiūt. **A**usus est em̄ intrare tēplū vniuersa tra sancti mēlao ductore. qui legū 7 patrię fuit p̄ditor. 7 scelestis manib; sumens sancta vasa. quę ab alijs regib; et ciuitatibus erāt posita: ad ornatum loci 7 gloriā: tractabat indigne 7 cōtaminabat. **I**ta alienatus mēte antiochus. nō cōsiderabat q̄ p̄pter peccata habitantium ciuitati modicū dñs fuerat iratus. p̄pter qd̄ 7 accidit circa illum despectio. **A**lioquin nisi cōtigisset eos multis

serabiliter. 7 cum quodam vlulatu emittens per singula pene verba proferebat. **A**ddens etiam hoc. **V**e v̄ hierosolimā. **H**ec ergo oia p̄digia misera ciuitas perpessa iō est. q; semp̄ fm̄ latōis legis testimonij seditionem egit 7 dñm. 7 ingrata beneficiꝝ eiꝝ suos sūmi patrifamilias qui ad eā ab illo missi sūt. cōuitiose tractabant. atq; interimebāt. **N**onissime vero ipsi interficientes heredes extra castra piecerūt. **U**nde ipse dñs in euangelio increpās incredulā ciuitatē ait. **H**ierusalē hierusalē q̄ occidis p̄phetas. 7 lapidas eos q̄ ad te missi sūt. **Q**uotiens volui cōgregare filios tuos. quęadmodum gallina cōgregat pullos suos sub alas suas: 7 nolisti. ecce relinquet vob̄ domus v̄a deserta. **H** em̄ p̄lagiebat̄ur antiquit̄. b̄ post̄ rionib; p̄pletū ē tēplū vt homicidę trucidantissimi. p̄dignā reatus sui p̄cipēt mercedem ita vt p̄tim fame necarent. p̄tim pestilentia p̄irēt. p̄tim ocalsi 7 captiui in totū orb̄ p̄tes ab hostib; ducerentur. **S**icq; impletū est illud hieremij qd̄ de eadę gēte 7 ciuitate p̄pheta uit̄ dicens. **M**igrabit iuda. p̄p̄ afflictionē et multitudinē sinitis. habitabit inter gētes nec inuenit requiē. om̄s p̄secutores eiꝝ app̄chēterūt eā: inf̄ angustias **A**iḡ syon lugēt. eo q̄ nō sūt q̄ veniāt ad solenitatē. **O**mēs portę eiꝝ destructę. sacerdotēs eiꝝ gementes. virgines eiꝝ squalidę. 7 ip̄a oppressa amaritudine. **D**is itaq; gestis **P**ostq; scriptor bystouē narrat de lisi machi 7 iasonis ipiorū 7 sacrilegōꝝ iteritis cōmemorata isup signoz 7 p̄digioꝝ visidē in aere. ad narratōnis ordinē redijt. hoc ē ad antiochi epiphanis p̄fectionē de egipto qui irrita inde eo q̄ senatus p̄cepto de regione p̄tholomeoꝝ quā iua serat iustus ē recedere. efferatis animis iudeā venit. sic in supiori libro demonstratū ē. 7 ciuitatem hierosolimā armis cepit. gētēq; multauit. tēplū spoliavit. 7 multa nepharia in ipsa tra cōmisit. **Q**uā aut antiochus ipse antichristi figurā p̄ferat. scōꝝ patz ēditōe manifestissimum est. **Q**uia sic saluator b̄bz salomonē 7 cētōs scōs in typū aduētus sui. sic antichristus pessimū regē antiochū qui sanctos p̄secutus est. tēplūq; violauit recte typū sui habuisse credendus est. **C**unq; appositus ē. **H**uius loci 7 supior: liber meminit vbi 7 iu-

Dis itaq; gestis **P**ostq; scriptor bystouē narrat de lisi machi 7 iasonis ipiorū 7 sacrilegōꝝ iteritis cōmemorata isup signoz 7 p̄digioꝝ visidē in aere. ad narratōnis ordinē redijt. hoc ē ad antiochi epiphanis p̄fectionē de egipto qui irrita inde eo q̄ senatus p̄cepto de regione p̄tholomeoꝝ quā iua serat iustus ē recedere.

deorum in sabbati quiete infectio. et appollo-
nij nequicia simul et
interitus eius per iudgā
narrat. **N** autē antio-
chus p̄cepit appollonio
oēs p̄fecte etatis infir-
cere. mulieres ac iuue-
nes vendere. sicut q̄ an-
tiquas hostis eorum ne-
cē maxime meditat. q̄
p̄fectos i religioe chri-
stiana esse p̄cepit. eos
autē qui molles atq̄ ista-
biles sūt. de quibus scri-
ptum est. Stultus ut
luna mutat. ipsos va-
rijs erroribus implici-
tos per diuersa vicia ve-
tilando de terra ecclie
sepans in profundis sce-
lerū procul iactat.

Judas autem.
Quo autē dicat iudas
machabeū esse decimū
non inuenio. nisi forte
per enumerationem pō-
tificū qui fuerūt i gēte
iudgā ip̄s regni gre-
gorij. fuerat autē tempo-
ribus seleuci nichano-
ris a q̄ regni grecorum
hystoria p̄putat. anof-
p̄mus pontifex onias
iaddi filius. secundus
symeon onig filius. ter-
cius deazar frat̄ symo-
nis. quartus manasse
anūculus deazar. q̄n-
tus onias symonis iu-
sti filius. sextus symon
onig filius. septim⁹ oni-
as symonis filius. octa-
uus alter onias qui ia-
son ē nuncupatus. frater
onig p̄uoris. nonus
menelaus frater iaso-
nis. decimus iudas q̄
alchimo tēptante pon-
tificatū iudgōz iuade-
re. diuinoq̄ iudicō de-
structo mirabili cōsen-
su omniū p̄mi sacerdo-
tū accepit dignitatem
Sp̄italiter autē iudas
merito dicit esse decim⁹
mus. q̄ decalogi p̄cep-
ta in fide et deuotōe
p̄fecte inuenit seruasse
ipsamq̄ legē celandō
ab hostiū manib⁹ p̄-
mus post p̄m armis
defendisse. **Q**ui h̄n in-
ter feras scribit cū suis
in mōtib⁹ vitā duxisse
et feni cibo vescētes. q̄ san-
ctorū exempla secutus.
(ipsi em̄ sūt mōtes dei)
bestiales p̄secutorū mo-
res contēnendo. vitā deo placitā elegit. et virtutū semper virētī pabulo se
pauisse optimū duxit. quatinus indeficienti anime victu nutritus famem
nō sentiret p̄petuā. **N**obis autē lectio actū iudgē ita solū modo. p̄ficiat. si cō-
stantē eius ac sobrietatis virtutes imitari voluerimus. nec p̄ponimus de

tunc feratis iudgēis arma cape su-
is p̄cepit. **D**ēs q̄ simul qui ad spe-
ctaculū. p̄cesserant trucidauit. et ci-
uitatē cū armatis discurrens ingē-
tem multitudinem pemit. Judas
autē machabeus qui decimus fue-
rat secesserat in desertū locū. ibiq̄
inter feras vitā in mōtib⁹ cū suis
agebat. et feni cibo vescētes deno-
rabant ne p̄ticipes essent coinq̄na-
tionis.

Ca. VI.

Sed non post
multū tēpus misit rex
senem quēdā antiochenū qui com-
pelleret iudgōs ut se transferrēt a
patrijs et dei legibus. cōtaminare
etiā q̄ in hierosolimis erat tēplū.
et cognomiaret iouis olympij. et in
gazarim. put erāt hī qui locū inha-
bitabant iouis hospitalis. pessima
autē et vniuersis grauis malorum
erat incurio. **N**ā templū luxuria
et cōmesationibus gentiū erat ple-
nū. et scortantiū cū meretricib⁹ sa-
cratisq̄ edibus mulieres se vltro
ingerebant. introferentes ea que
non licebat. **A**ltare etiā plenū erat
illicitis q̄ legibus prohibebantur.
Neq̄ autē sabbata custodiebantur
neq̄ dies solennes patrij seruabā-
tur. nec simpliciter se quisq̄ iudgū
esse confitebat. **D**ucebant autē euz
amara necessitate in die natalis re-
gis ad sacrificia. et euz liberi sacra
celebrarent. cogebant̄ hedera co-
ronati libero circūire. **D**ecretū autē

erūt in proximas gētiliū ciuitates
suggerentibus p̄holomcis. ut pa-
ri mō et ipsi aduersus iudgōs age-
rent. ut sacrificarent. eos autē qui
nollent transire ad instituta gētiū
interficerent. **E**rat ergo hęc videre
misericordia. **D**uc̄ em̄ mulieres delate
sunt natos suos circūcidisse. quas
infantibus ad vbera suspensis cū
publice per ciuitates circūdurissent
per muros p̄cipitauerunt. **A**lij vero
ad proximas coeūtes spelūcas. et
latenter diem sabbati celebrantes
cū indicati essent philippo. flammis
succēsi sunt. eo q̄ verebant̄. p̄pter
religionem et obseruatiā. manu si-
bimet auxiliū ferre. **O**bscuro autē
eos qui hūc libzū lecturi sūt ne ab-
horrescant. p̄pter aduersos casus
Sed reputet ea q̄ acciderūt nō ad
interitū. sed ad correctionem esse
generis nostri. **E**tem multo tēpore
non sinere peccōrib⁹ ex sententia
agere. sed statim vltiones adhibe-
re magni beneficij est iudiciū. **N**ō
em̄ sicut alijs nationibus dñs pa-
tienter expectat. ut eos euz iudicij
dies venerit in plenitudine pecca-
torū puniat. ita et nobis statuit ut
peccatis n̄ris in finem deuolutis
ita demū in nos vidicet. p̄pter qd̄
quidē nūq̄ a nobis misericordiaz
suā amouet. corripēs vero in ad-
uersis populū suū non derelinq̄t.
Sed hęc nobis ad cōmonitiōnem
legentiū dicta sint paucis. iam au-
tem veniēdum est ad narrationē.

officia nominantur. in quibus ipse vilaceratus postea et captus est. et fuit
per eadem fere tepa quibus fannus. h̄ q̄o etate p̄cessit dubitari p̄t. **S**iquidē
per eosdem annos latinus priamusq̄ regnauerūt. **I**tem prius eoz pius et la-
omedon. **Q**uo regnate orphens cū argonaris ad atthēnēsiū litus accessit

litas mūdi ac pompā
hūius seculi. iusticie et
veritati dei. memores
semp̄ illius sentētie vo-
minice que ait. **Q**uid
em̄ proderit homini si
vniuersū mūdu lucret
aiḡ vero sue detrimen-
tū patiat̄. **E**t iterū
Qui amat animā suā
perdet eā. **Q**ui odit
aiā suā in h̄ mūdo in
vitā eternā custodit
eam.

Ca. VI.

Sed non post.
Hęc eadē in libro su-
periori referunt̄ q̄ an-
tiochus per legatos su-
os cōtaminauerit tem-
plū. edificando in illo
ydolū desolatōnis su-
per altare dei. cuius lo-
ci allegoriam ibidē po-
suimus. nec simpliciter
iudgū se esse quisq̄ cō-
fitebatur.

Ducebant autē
liberū p̄m dei vni-
gentiles esse dixerunt.
cuius sacra antiochus
in natali suo matie ce-
lebrari iussit. eo q̄ illū
natali suo fanere cre-
debat. **N**ā liberū a li-
beramēto appellari vo-
luit. qd̄ quasi mares i
cocūdo per eius bñficiū
emissis semib⁹ liberē-
tur. p̄pter qd̄ ibidē lib-
m̄lebrū et delicato cor-
pore pingitur. **D**icit
em̄ mulieres ei attribu-
tas. et vniū p̄pter exci-
tandam libidīnē. **U**n-
de et frons eius paupino
cingitur. **S**ed ideo co-
ronā vitā et cornu ha-
bet. q̄ euz ḡre et mode-
rate vinū bibit. **I**gnitā
p̄stet. cū vltro modū
excitat libet. i. quasi cor-
nua dat. **I**dē autē et ye-
us a potu lyei. q̄ multo
vino mēbra solūatur.
Iste et grece n̄l̄ a mō-
te indie n̄l̄. vbi dicit̄
tur esse nutritus. **C**eterū
est et n̄l̄a ciuitas i qua
colit̄ idē liber. **U**nde
n̄l̄ens dicitur est. **S**a-
cra liberi p̄is primus
orphens induxit i gre-
ciā. p̄musq̄ celebrant
in monte boetie ac the-
bis vbi lib̄ natus est
primo. qui cū frequen-
ter atbare cantu perso-
naret atberon appella-
tus est. et sacra etiā nūc

Igitur eleazarus etc. Eleazarus hic quez antiochi crudelissimi regis ipietas porcinā carnem in senectute sua edere cogebat. sicut p[ro]ph[et]am christianū quem anticristi senicia iuxta finem mūdi ad ydolatriam atq[ue] spuraciam vite cōvertere sataget Interpretat autē eleazarus deus m[er]ito adiu- tor. q[ui] nomen aptissi- me cōvenit fidelī po- pulo. Qui cū psalmi- sta d[omi]no dicere novit. Adiu- tor m[er]ito es tu de- us. ne derelinquas me Et rursum. Literator meus deus meus spe- rabo in eū. Sed sicut neq[ue]ssimi regis imani- tas eleazarū ad esum porcinę carnis cōpelle- re nequirit. ita nec ele- ctōr[um] cōtum anticristi crudelitas p[er]taminare aliqua immūdiā vl- lo modo poterit.

Ca. VII.

Contigit autem. Quid p[ro] hanc matrem septē filioz nisi marit[is] eccl[esi]ę fecūditas que p[ro] septiformis spiritus grām adoptiuos deo patri filios generat. de- signat. quos antiochi typia. hoc ē anticristi atrocitas. licet p[ro]tim p[ro] ministros suos partiz p[ro] semet ipsū. simul cūz m[er]ito diuersis cruciat[is] bus laniet. ad blasphemā t[ame]n eos nequaquā p[ro]trahere valet. Que autē huic mulieri 7 filij eius p[ro] labore quem in p[ro]p[ri]i perpe[ss]i sunt. mer- ces maneat in futuro. ysaias ostendit dicēs Landa sterilis q[ui] non parit. decanta laudē 7 hymnū que non pa- riebās. q[ui] m[er]ito filij de- fertę magis q[ui] eius q[ui] habet virū dicit d[omi]s Dilata locum tentoriij tui. 7 pelles tabernacu- lous tuoz extende. ne parcas. longos fac fu- niculos tuos. 7 dauos tuos consolida. ad de- xterā em 7 ad sinistras penetrabis. 7 semē tu- um gētes hereditabit. Noli timere q[ui] nō cō- funderis. neq[ue] erubescas. Non em te pude- bit. q[ui] cōfusione adole- scentie tue oblitisceris. 7 opprobrij vidui- tatis tue nō recordate- ris ampl[us]. q[ui] d[omi]nabit tui qui fecit te. d[omi]s ex- ercitū nomen eius. et redemptor tuus sanctus israel. d[omi]s omnis terrę vocabit. q[ui] vt mulierē de- relictam 7 merentem spiritu vocauit te dominus. 7 vxorem ab adolescen- tiā abieccam dicit deus tuus. ad p[ro]p[ri]ū in modico dereliquit te. 7 in misera-

Igitur eleazarus vnus de primo- ribus scribarū vir etate p[ro]uectus 7 vultu decorus. apto ore byans cōpellebat carnē porcinā māduca- re. at ille gloriofissimā mortem ma- gis q[ui] odibile vitā cōplectens. vo- luntarie p[ro]ibat ad suppliciu. Inu- ens autē quomō oporteat accedere patienter sustinens destinauit nō admittere illicita p[ro]pter vite amo- rem. Hi autē qui astabant misera- tione cōmoti. p[ro]pter antiquā vi- ri amicitia tollentes eū secreto ro- gabant afferri carnes. quib[us] vesci ei licebat. vt simularef manducasse sicut rex impauerat de sacrificij car- nib[us]. vt hoc ficto a morte liberaref 7 p[ro]pter veterē viri amicitia hāc in eo fecerūt humanitatem. At ille cogitare cepit gratis ac senectutis suę eminentiā dignam. 7 ingenite nobilitatis caniciem. atq[ue] a puero optime cōuersatōis actus 7 scdm sanctę 7 a deo cōditę legis cōstitu- ta rēdit cito dicens. p[ro]mitti se velle in infernū. Nō em etate nostrā di- gnū est inquit fingere vt m[er]ito ado- lescentiū arbitantes eleazarū no- na ginta annoz transisse ad vitam alienigenaz. 7 ipsi p[ro]pter meam simulationē. 7 p[ro]pter modicum cor- ruptibilis vite ip[er]s decipiant. 7 p[ro] hoc maculā atq[ue] execrationē meę senectuti cōquirā. Nā 7 si i p[re]sen-

tionibus magnis congregabo te. in momento indignationis abscondi fa- ciam meā pariter a te 7 in misericordia sempiterna misus sū tui. dixit re- demptor tuus d[omi]s. paup[er]cula tempestate cōuulsa. absq[ue] vlla consolatiōne

ti tempore supplicijs hominū eri- piar. sed manū omnipotentis neq[ue] viuus neq[ue] defūct[us] effugiā. Quā obrem via fortiter excedendo se- nectute quidem dignus apparebo adolescentibus autē exemplū forte relinquā. si p[ro]mpto aio ac fortiter p[ro] grauissimis ac factissimis legi- bus honesta morte p[ro]fungar. Dis- dicitis cōfestim ad suppliciu trabe- bat. Hi autē qui eū ducebāt. 7 pau- lo ante fuerāt mitiores. in irā ver- si sunt p[ro]pter sermones ab eo di- ctos quos illi p[ro] arrogantia p[ro]la- tos arbitrabantur. Sed cū plagis perimeretur ingemuit. 7 dixit. Do- mine qui habes scām scienciā. ma- nifeste tu scis. q[ui] cū a morte posses liberari. duos corp[or]is sustineo do- lores. Scdm animā vero. p[ro]pter ti- more tuū libeter hęc patior. Et iste quidē hoc mō vita decessit. nō solū iuuenibus sed 7 vniuersę gēi me- moriā mortis suę ad exemplū vir- tutis 7 fortitudinis derelinquēs.

Ca. VII.

Contigit autem 7 septem frēs cū matre sua apprehensos cōpelli a rege cō- tra fas edere carnes porcinas fla- gris thauris cruciatos. Un[us] autē ex illis q[ui] erat primus sic ait. Quid queris 7 quid vis discere a nobis? Parati sumus magis mori q[ui] pa-

Ece ego sternā per or- dines lapides tuos. 7 fundabo te i sabbis 7 ponā iaspidem p[ro] pu- gnacula tua. 7 portas tuas i lapides sculptos 7 omnes terminos tu- os in lapides deside- rabiles. vniuersos fili- os tuos doctos a do- mino. 7 multitudines pacis filijs tuis. 7 in iu- sticia fundaberis. recede p[ro]cul a calūnia. Quā autē nouissime post fili- os 7 mater cōsumpta est. remonstrat q[ui] post triūphos singuloz fili- orū eccl[esi]ę quibus ho- stes vincentes liberis animal[ibus] requie intra- bāt eternā. nouissime ipsa mater fidelū oim in fine mūdi p[ro]sumabitur. 7 tropheū gl[ori]ę de omnibus inimicis suis capiens regnū posside- bit p[ro]petuū. Qualiter autē beatissim[us] martyr 7 suauissimus doctor cyprianus. de eisdē se- ptem fratrib[us] scribens ad fortunatū more re- thoz facundo sermōe differeret. hoc loco in- ferendū cōsumimus. qui inter cetera sic ait. Quid vero in machabęis se- pte frēs 7 nataliū pari- ter virtutū forte consi- miles significēt. nisi se- ptenariū numerum sa- cramento p[ro]fectę consi- matōis impletū. Sic em septe frēs in marty- rio coherentes. vt p[ro]mi fuerūt in dispositione diuina septe dies. an- noz septe miliū conti- nēt. vt septe sp[irit]us. vt āgeli septe qui assistūt 7 cōuersant ante faciē dei. 7 lucerna septiformis in tabnaculo mar- tyrij. 7 in apocalipsi se- ptem candelabra aurea 7 apud salomē colūne septe. sup[er] quas edifi- cat domū sapiētia. ita 7 iste septe fratrum nu- mer[us]. eccl[esi]as septe nu- meri sui q[ui]ntitate p[ro]ple- xus. fm q[ui] i p[ri]mo libro regnoz legim[us] steriles septe peperisse. 7 apud ysaiā septem mulieres vnū hoim app[re]hen- dunt. cuius inuocari sup[er] se nomen exposcūt. Et ap[ost]ol[us] paulus qui hui[us] nu- meri legitimi 7 certi meminit ad septe eccl[esi]as scribit. Et in apocalipsi do- minus mandata sua diuina. 7 p[re]cepta celestia ad septem eccl[esi]as 7 ad carū

angelos dirigit. Qui nunc illic. nunc inuenit in fratribus. ut cōsumatio legitima cōpleatur cū septem liberis plane copulat. et mat' origo et radix hęcclias septē post modū pepit ipsa prima et vna supra petram dñi voce fundata. **Rec** vacat q' i passionibus sola cū liberis mī est. Martyres eū qui se dei filios in passione testant. iam non nisi deo patre censent sicut in euāgelio tomīnus docet dicens. **Re** vocaueritis p'ēm sup' terrā. vnus est em̄ p'f' vester qui est in celis. **Quē** vero ediderunt confessionē p'onia q' p'dara q' magna docu- menta fidei p'ebuerūt. **Rex** antiochus infel' imo in antiocho anti- christus expellens. ora martyriū gl'iosa et spiri- tu confessionis inuicta cōragio suille h'ebat carnis maculare. et carz flagellis graniter abe- rasset. ac nihil p'mone- re potuisset. sarragines iussit igniri. **Quibus** ignitis et accēsis eū qui p'mus locutus fuerat. et magis irā regis xtu- tis ac fidei constantia p'uocauerat: admoue- ri h'cepit. et frigi. p'du- cta et extracta prius lin- gua h' cōfessa dñm fue- rat. **Quid** martirij glo- riosius cōrigit. lingua em̄ confessa nomē dñi p'or ipsa ad dñm debu- it p'f'icā. **Post** in se- cūdo excoGITatū acio- ribus penis anteq' ce- tera mēbra torq'ret. cu- tem capitis cū capillis detrahit odio. s. certo. **Quā** cū viri caput chris- tus est. et caput chris- ti deus. qui caput lanā- bat i martyre domini. et chris- tu p'sequatur in capite. **At** ille i mar- tyrio suo et resurrectione nis sibi p'miū de dei re- muneracione p'mittēs exdamanit et dixit. **Tu** quidē impotēs ex hac p'nti vita nos p'dis. s. mūdi rex defunctos nos pro suis legib' in e'ne vite resurrectione susci- tabit. **Tercius** linguā postulatū cito protu- lit. **Quā** cū penaz liguz exccande iā vidicerat a fratre suo p'temere

trias dei leges p'uaricari. **Frater** itaq' rex iussit sarragines et ollas gneas succēdi. quibus statim succen- sis iussit ei q'nti p'rior locut' fuerat amputari linguā. et cute capitis ab- stracta: sūmas quoq' manus et pe- des p'cidit. cētis ei' fratrib' et m're inspicientibus. **Et** cū iā p' omnia in- utilis factus esset. iussit ei ignē ad- moueri. et adhuc spirantes torzēri in sarragine. in qua cū diu crucia- ref. ceteri vna cū matre inuicem se hortabant mozi fortiter dicentes. **Dñs** deus aspiciat veritatem et cō- solabit in nobis. quēadmodum in p'restatōne cantici declarauit moy- ses. **Et** in seruis suis consolabitur. **Mortuo** itaq' illo primo: hoc mō sequentē deducebant ad illudē dū et cute capitis eius euz capillis de- tracta. interrogabant si manduca- ret. priusq' toto cozpe p' mēbra sin- gula puniret. **At** ille respondēs pa- tria voce dixit. **Nō** faciā. **Propter** qd' et iste sequenti loco p'rimi tormē- ta suscepit. et in vltimo spiritu con- stitutus sic ait. **Tu** quidē scelestissi- me in p'senti vita nos p'dis. **Sed** rex mūdi defunctos nos pro suis legibus in eterne vite resurrectione suscitabit. **Post** hūc tercius illudē- tur. et linguā postulatū cito protu- lit. et manus cōstanter extendit. et cū fiducia ait. **E** celo ista possideo. sed p'pter dei leges hęc ipsa despi- cio. qm̄ ab ipso me ea recepturum spero. **Ita** vt rex et qui cū ipso erāt mirarent' adolescentis animum. q'p- tanq' nihilū duceret cruciatus. et hoc itaq' defuncto. quartum vera- bant: similiter torquentes. **Et** euz

iam esset ad mortē sic ait. **Potius** est ab homib' mortē datos spem expectare a deo iterū ab ipso resu- scitandos. **Tibi** em̄ resurrectio ad vitā nō erit. et cū admouissent qn- tum cū verabant. **At** ille respiciēs in eū dixit. **Potest**atē inter homi- nes habēs cū sis corruptibilis fa- cis qd' vis. **Noli** autē putare genus nostrū a deo esse derelictū. **Patiē** ter sustine. et videbis magnā pote- statem ipsius qualiter te et semē tu- um torquebit. post hūc et sextū du- cebant. et is mozi incipiens sic ait. **Noli** frustra errare. **Nos** em̄ pro- pter nosmetipos hoc patimur pec- cantes in deū nostrū. et digna am- ratione facta sūt in nobis. tu autē ne existimes tibi ipone futurū. qd' p'tra deū pugnare rēpaueris. **Su** p'ra modū autē mater mirabilis et bonoz memoria digna q' p'cuntes septem filios sub vnius diei tēpo- re cōspiciens bono animo ferebat propter spem quā in deū habebat singulos illozū hortabat' voce pa- tria fortiter repleta sapientia. et fe- minez cogitationi masculinū ani- mū inferens dixit ad eos. **Filij**: ne scio qualiter in vtero meo apparui istis. **Nec** em̄ ego spiritū et aiam donavi vobis et vitā. et singulozū mēbra non ego cōpegi ipsa. **Sed** mundi creator qui formauit homi- nis natiuitatem. qui hominū inue- nit originem. et spiritū vobis iterū cū misericordia reddet et vitam. sic nūc vos metipos despiciatis. p'p' leges eius. **Antiochus** autē contē- ni se arbitrans fil' et exprobrātis

manus quoq' ampu- tandas confāter ostē- dit. **Multrā** beatus ge- nere isto supplicij. cui contigit extēlis ad pe- nā manib' passiois to- minē instar imita- ri. **Rec** nō et quartus pari virtute tormenta cōtemnens. ad retun- dendū regē celesti vo- ce respōdens exdama- uit et dixit. **Potius** ē ab homib' mortē da- tos expectare spem a deo iterū ab eo resuscitandos tibi em̄ resur- rectio ad vitā nō erit. **Quintus** p'pter cami- ficē rabiem duos va- riosq' cruciatus fidei vigote calcabat. ad p' sciētiam quoq' et notū- ciā futuroz spiritu di- uinitatis armatus v' aiatus p'p'btanit regi indignationem dei et vltionem velociter se- cuturā. **Potest**atē in- quit iter homines hīs- cū sis corruptibilis fa- cis qd' vis. **Noli** ergo putare genus nostrū a deo derelictū esse. su- stine et vide magnā po- testatem eius qualiter te et semē tuū torq'bit. **Quale** illud velamē- tū martyrii fuit. q' ma- gnū. q' grande solatiū in cruciatibus suis. nō tormenta p'p'ia cogita- re. sed torzōis sui sup- plicia p'edicare. **In** se- cto vero nō virtus so- la. sed et humilitas p'p' dicanda est. nihil sibi martyre v'edicasse. sed confessionis suz bono- rem sup'bis voab' v'ē- tilasse peccatis suis po- tius ascriptisse qd' per- secutionem a rege pate- ref. deo vero v'edicasse. qd' postmodū vindica- ref. **Docuit** esse marty- res verecūdos et vlti- one fidere et nihil i pas- sione iactare. **Noli** in- q' frustra errare. nos em̄ p'pter nosmetipos hęc patimur. peccātes in deū v'estrū. tu autē ne te existimes impuni- tū futurū. aggressus pu- gnare cū deo. **Admira- bilis** q'q' mater q' nec- fetus isirmitate fracta nec multiplici orbitate cōmota moriētes libe- ros spectabat libeter- nec penas illas pigno- rum. sed glorias cōpu-

tant tam grande mar-
tyriū deo prebens vir-
tute oculoꝝ suoz q̄
p̄buerunt filij eius tor-
mentis ⁊ passione mē-
broꝝ. Cū ser occisus et
punitis sup̄esset vnus
ex fratribus. cui rex di-
uitias ⁊ potentatus ⁊
mlta pollicebatur. vt
crudelitas eius ac feri-
tas vel vnus subiecti
solatio foueret. ⁊ pete-
ret. vt ad filiū deicien-
dum fecus deprecaret
⁊ mater. deprecata est
filium. sed vt decebat
martyriū mrem. vt de-
cebat legē ⁊ dei memo-
rem. vt decebat filios
suos non delicate sed
fortiter diligētē. De-
precata est cū vt do-
minū cōfiteret. depreca-
ta est ne a fratribus iuis
frater in consortio lau-
dis ⁊ glorię separetur
tūc se septē filioꝝ cōpu-
tans matrē si sibi con-
tingeret filios vij. deo
peperisse potius nō se-
culo. armans itaq; cū
⁊ corrobōtās. ⁊ glori-
ri partū filiū generās.
fili inquit miserere mei
quē in vtero te nouē
mensib; portauī. ⁊ lac
triēnio dedi. ⁊ ad gra-
tem istā p̄duxi. oio fili
vt aspicias in celum ⁊
terrā. ⁊ omnib; quē in
eis sunt aspectis intel-
gas q; ex nihilo fecit il-
la deus. ⁊ hominū ge-
nus. ⁊ ita fiat vt nō ti-
meas carnificē istū. s; dign⁹
fratrib; iuis effe-
ctus suscipias mortem
vt in illa miseratōe cū
fratrib; tuis te recipiā
Magna laus est m̄is
in exhortatione virtu-
tis. s; maior i dei timo-
re ⁊ in fidei v̄itate. q̄
nihil sibi aut filio de
sex martyriū honore p-
misit. nec fratru p̄cepto
profuturā credidit ab-
neganti ad salutē. per-
suasit potius passidīs
p̄cipē fieri. vt in iudi-
cij die possit cū fratrib;
inueniri Post hęc au-
tem cū liberis suis cō-
morit ⁊ mater. nec ali-
ud iam licebat q̄ vt
quē martyres peperat
⁊ fecerat. in consortio
illis glorię iungeretur.
⁊ quos ad deū premi-
serat. ipsa q̄ sequere-
tur.

voce despecta cū adhuc adolescē-
tior sup̄esset. non solū verbis hoz
tabat. sed ⁊ iuramento affirmabat
diuitē se ⁊ beatū facturū ⁊ trāslatū
a patrijs legibus amicū habiturū
⁊ res necessarias ei p̄biturū. S; ad
hęc cū adolescēs nequaq; incli-
naret. vocauit rex matrem ⁊ suade-
bat vt adolescētī fieret in salutem.
Cū aut̄ multis eā verbis esset hoz
tatus. p̄misit se suasuram filio suo.
Itaq; inclinata ad illū irridēs cru-
delē tyrannū. ait patria voce. Fili
mi. miserere mei q̄ te in vtero nouē
mensēs portauī. ⁊ lac triēnio dedi
⁊ alui. ⁊ in gratē istā p̄duxi. Detō-
nate vt aspicias in terrā ⁊ i celū ⁊
ad oia quē in eis sūt. ⁊ intelligas
q; ex nihilo fecit illa deus. ⁊ homi-
nū genus. ita fiat vt nō timeas car-
nificē istū. sed dignus fratrib; iuis
p̄iceps effectus suscipe mortem.
vt in illa miseratione cū fratribus
tuis te recipias. Cū hęc illa adhuc
diceret. ait adolescēs. Quē sustine-
tis? Non obedio p̄cepto regis. sed
p̄cepto legis quē data est nobis p̄
moysen. Tu vero qui inuētoꝝ ois
malicię factus es in hebreos. non
effugies manū dei. Nos em̄. p pec-
catis nostris patimur hęc. Et si no-
bis propter increpatōnē ⁊ corre-
ctōnē dñs deus noster modicum
iratus est. sed iterū recōciliabitur
seruis suis Tu aut̄ o scelestē. ⁊ om-
niū hoīm flagitiosissime. noli fru-
stra extolli vanis sp̄eb;. in seruos
eius inflamatus. Nondū em̄ om-
nipotentis dei ⁊ omnia inspicien-
tis iudiciū effugisti. Naz frēs mei
modico nūc dolore sustentato sub

testamento eterne vite effecti sunt
tu ho iudicō dei iustas sup̄bie tuę
penas solues. Ego autē sic ⁊ frēs
mei animā ⁊ corpus meū trado. p̄
patrijs legibus inuocans deū ma-
turius genti nostre p̄piciū fieri.
⁊ te cū tormentis ⁊ verberibus cō-
fiteri q; ip̄e est solus deus. In me
vero et in fratribus meis desinet
omnipotentis ira. q̄ sup̄ omne ge-
nus nostꝝ iuste sup̄ducta est. Tūc
rex accensus ira. in hūc sup̄ omnes
crudelius desecuit. indigne ferens
derisū se Et hic itaq; mūdus obiit
p̄ omia in dño cōfidens. Nouissi-
me aut̄ post filios ⁊ mater cōsum-
pta est. Igif de sacrificijs ⁊ de ni-
mij crudelitib; satis diciū est.

Ca. VIII.

Iudas vero
machabeus ⁊ qui cum
illo erāt intrabāt latenter in castel-
la. ⁊ cōuocantes cognatos ⁊ ami-
cos ⁊ eos q; p̄manserant in iudaicis-
mo assumentes. adduxerunt ad se
sex milia viros. Et inuocabant do-
minū vt respiceret in populū q; ab
omnibus calcabat. ⁊ miserere tē-
pli qd; p̄aminabat ab impijs. Mi-
serere etiā extrinij ciuitatis quę
esset ilico cōplananda. ⁊ vocē san-
guinis ad se clamātis audiret. me-
morare quoz iniq̄ssimas mortef
innocentiū puuloꝝ. ⁊ blasphemias
nomini suo illatas. ⁊ idignare
sup̄ his. Et machabeus cōgregata
multitudine intolerabilis gentib;
efficiebat Ira em̄ dñi in misericor-
diā cōuersa est. Et sup̄ueniens ca-
stellis ⁊ ciuitatibus improuisus:

Ca. VIII
Iudas vero ma-
chabeus ⁊c. Quę de
machabeo patre ma-
chabei ⁊ fratru ei p̄
ois libu narrat bysto-
ria. scriptor p̄sentis li-
bri breuitati studēdo
omittēs. ad iudę sc̄m
⁊ prelia narrāda se cō-
tulit aliqua de eis nar-
rans. s; plurima moie
suo omittens. Sed q; et
iam allegorā ip̄ius su-
pra p̄lima ex pre expo-
sumus. qd; semel dcm̄
est. nō necesse credim⁹
iterari. Si quis autē
q̄sierit qd; sex milia vi-
roz qui iudę in princi-
pio ad sociatū sūt. signi-
ficent. agnoscat p̄ sena-
rij ⁊ millenarij numeri
p̄fectōes militū dñi
in fide ⁊ sinceritate per-
fectā designari deu-
tionē. Unde in actib;
ap̄loꝝ de primitiua ec-
clesia in iudę scriptū
est. Multitudinis autē
credentiū erat cor vnū
⁊ aīa vna. nec q̄sq; eo-
rū q; possidebat aliqd
esse suū dicebat. s; erāt
illis oīa coīa. ⁊ virtute
magna reddebāt apli
testim onū resurrectionis
dñi nri iesu dñi
⁊ grā magna erat i om-
nibus illis.

Clides autem philippus etc. In hoc libro scriptum est quod antiochus profecturus in partem reliquerit intra regnum lysiam hominem nobilem de genere regali super negotia regis et ut nutriret antiochus filium suum. et quod ipse lysias elegerit ptholomeum filium dotimi et nichanorem et gorgia viros potentes ex amicis regis et miserit eos cum quadraginta milibus viros ut disperderet iudeos secundum verbum regis. Nunc autem hic refert quod philippus scripserit ad ptholomeum ducem ut auxilium ferret regis negotiis. ipseque miserit ad Bnichanorem. datus ei viginti milibus armatorum adiuncto ei et gorgia viro militari. Hic enim philippum memoratus rex antiochus reuertens de parte in babilonem proposuit super universum regnum suum. et dedit ei diademata. et stolam suam. et anulum ut educaret antiochum filium suum. et nutriret eum et regeret. Quod predictus lysias simul cum antiocho minore revertens antiochum et inueniens in civitate expugnavit. Unde quod dicitur quod philippus ordinare per ptholomeum transitum nichanoris et gorgia ad iudeam. cum prior hystoria narret morante antiocho seniore in parte eundem gorgia ducem simul et lysiam ordinatore suum a iudeis esse superatos. atque fugatos. et Bnichanorem et gorgia reuertenti ipsique ob hoc iudicia. or non est factum de iudeis sic cogitabat. Bnichanorem autem et gorgia commendato sibi imperio hoc idem statum referri per ducem syrie faciedum quod lysias antea iam facere moliendo suscipiebat. Bnichanorem perficiebat. necesse est ita ut disponit ipse per suam missionem iudeis efficere valebat. ut sequens hystoria demonstrat.

Constituit autem hoc in superiori libro brevitatem commemoratum est. tunc quod mercatores conue-

succendebat eas. et oportuna loca occupans. non paucas hostium strages dabat. maxime autem in noctibus ad huiusmodi excursus ferebat. et fama virtutis eius ubique diffundebat. Videns autem philippus paulatim virum ad profectum venire ac frequenter res ei prospere cedere ad ptholomeum ducem celestis et pthenicis scripsit. ut auxilium ferret regis negotiis. At ille velociter misit nichanorem patrocli de primoribus amicis datus ei de primis gentibus armatis non minus viginti milibus ut universum genus iudeorum deleret adiuncto ei et gorgia viro militari. et in bellicis rebus experientissimo. Constituit autem nichanorem regi ut tributum quod romanis erat dandum duo milia talentorum de captivitate iudeorum suppleret. Statimque ad maritimas civitates misit. convocans ad coemptionem iudaicorum mancipiorum permittens se nonaginta mancipia talento distracturum. non respiciens ad vindictam quam cum ab omnipotente esset consecutura. Iudas autem ubi coeperit. indicavit his quod secum erant iudeis nichanoris adventum. Ex quibus quidam formidantes et non credentes dei iusticie. in fugam vertebant. Alii vero si quod de his superaret veniebant simulque dominum deprecabantur ut eripet eos ab impio nichanore quod eos priusquam in cominus veniret viderat. Et si non propter eos. propter testamentum tamen quod erat ad patres eorum. et propter invocacionem sancti et magnifici nominis eius super ipsos. Convocatis autem machabeus septem milibus qui cum ipso erant. rogabat ne hostibus re-

conciliarent. neque mitterent iniquam venturam adversum se multitudinem hostium. sed fortiter prederent. et ante oculos haberent preumeliam quam in loco sancto ab his iniuste esset illata. Itaque et ludibrio habitus civitatis iniuriam. adhuc etiam veterum instituta convulsa. Nam illi quidem armis confidunt. ait simul et audacia. nos autem in omnipotente deo qui potest et venientes adversum nos. et universum mundum delere vno nutu confidimus. Admonuit autem eos. et de auxiliis dei quam sancta sunt erga parentes. et quod sub sennacherib centum octogintaque milia perierunt. et de philo quod eis adversus galathas fuit in babilonia. ubi omnes ut ad rem ventum est macedonibus sociis hesitantibus. ipsi sex milia soli peremerunt. centum viginti milia propter auxilium illis datum de celo. et beneficia pro his prima consecuti sunt. His vobis presentes effecti sunt. et pro legibus et patria mori parati. Constituit itaque fratres suos duces vtriusque ordinis. symonem et iosephum et ionathan. subiectis unicuique milienis et quingentis. Ad hoc etiam ab esdra lecto illis sancto libro. et dato signo de adiutorio dei in prima acie ipse dux commisit cum nichanore. et facto sibi adiutore omnipotente. interfecerunt super novem milia hominum. maiorem autem partem exercitus nichanoris vulneribus debilem sciam fugere compulerunt. Decemque vero eorum quod ad emptionem ipsorum venerat sublati. ipsos usquequaque persecuti sunt. sed reversi sunt hora conclusi. nam erat ante sabbatum. quam ob causas non perseveraverunt insequentibus.

nerunt cum auro et argento ut coemerent filios israel sibi in servos. Bnichanorem autem manifestius narratur. quod ab nichanore quod regi permisit de mancipiis iudeorum supplere tributum romanis dandis. inuitati sunt ipsi mercatores ad coemptionem iudaicorum mancipiorum.

Judas autem. De isto nichanore adventu in iudeas qui Bnichanorem fecit est. pro liber manifeste non dicitur. tunc narrans per lysiam cum electis esse simul cum ptholomeo et gorgia viris potentibus adiuncta simul comitum turba ut invaderet et disperderent iudeam. Sub de metro autem cum esse illuc missum asserit. et per dolu velle cape iudeam atque invadere iudeam. non equalere. Quod autem ipse nichanorem hypocritam qui omnia fecte facit. typum teneat. iam superius dictum est. Sed iudas cum septem milibus contra nichanorem et socios eius colligit. ac vincit. quod per septiformis gram spiritus populus ecclesie cum rectoribus suis vincit hostes universos. nec de eo unquam victoriam capit iudens. siue paganus. seu hereticus. vel schismaticus. siue vllus hypocritarum aut nequam imo ipse cum rege suo vicerit trophaeum glorie possidebit in eternum.

Arma aut ipsorum et spolia congregantes sabbatum agebant. benedicentes dominum qui liberavit eos in isto die. misericordie in initium stillans in eos.

Post sabbatum vero debilibus et orphanis et viduis diuiserunt spolia: et residua ipsi cum suis habuere.

His ita gestis et ceteris ab omnibus facta obsecratione. misericordias domini postulabant. ut in fine seruis suis reconciliaret. Et ex his qui cum timotheo et bachide erant contra se coterentes super viginti milia interfecerunt et munitores excelsas obtinuerunt. et plures preda diuiserunt. equam portionem debilibus pupillis et viduis sed et senioribus facientes. Et cum arma eorum collegissent: diligenter omnia composuerunt in locis oportunis. Residua vero spolia hierosolimam detulerunt. et philarcem qui cum timotheo erat interfecerunt virum scelestum qui in multis iudeos afflixerat. Et cum epinichia agerent in hierosolimis. eos qui sacras ianuas incederant. i. chalistenen. cum in quoddam domiciliu refugissent icederunt digna eis mercede. pro impietatibus suis reddita.

Facinorosissimus aut nichanor qui mille negociantes ad iudeorum venditionem adduxerat. humiliatus auxilio domini ab his quos nullos extimauerat deposita veste glorie per mediterranea fugiens. solus venit antiochia. summam infelicitatem de interitu sui exercitus consecutus. Et qui promiserat romanis se tributum restituere. de captiuitate hierosolimorum predicabat nunc protectorem dominum habere iudeos. et ob ipsorum inuulnerabiles esse eo quod sequerentur leges ab eo constitutas.

Et cum epinichia
Pro epinichis legi in alia editio dies victorie. Supatis ergo hostibus iudas festum celebrat: quod cum scilicet quilibet per gratiam christi de hoste antiq triumphat. gaudio spiritali repletus laudes condignas canere: ac grates multiplices auctori suo debet referre. nec decet fieri ingrati qui se meminuit diuina opem esse adiutum.

stuitas.

Ca. IX.

Eodem tempore antiochus inhoneste reuertebatur de pside. Intrauerat enim in eam quam dicitur pspolis ciuitatem. et tentauit spoliare templum. et ciuitatem opprimere. sed multitudine ad arma currente in fugam versi sunt. et ita contingit ut antiochus post fugam turpiter rediret. et cum circa bathanam venisset. recognouit que erga nichanorem et timotheum gesta sunt. Elatus autem in ira. arbitrabatur se iniuriam illorum quam se fugauerant posse in iudeos retorquere. Ideoque iussit agitari cursum suum sine intermissione agens iter cęlesti eum iudicio purgare. eo quod ita superbe locutus est venturum se hierosolimam. et cogerem sepulchrum iudeorum eam facturum. Sed qui vniuersa conspiciat dominus deus israel percussit eum insanabili et inuisibili plaga. Ut enim finiuit hunc ipsum sermonem apprehendit eum dolor dirus viscerum et amara in finem tormentum. Et quidem satis iuste. quippe qui multis et nouis cruciatibus aliorum torserat viscera. licet ille nullo modo a sua malicia cessaret. Super hoc autem repletus superbia igne spiritus animo in iudeos. et precipiens accelerare negocium. et trigit illum impetu euntem de curru cadere. et graui collisione corporis membra verari. Neque qui sibi videbatur etiam fluctibus in aris impare supra humanum modum superbia repletus. et montium altitudines in statera appendere. nunc humiliatus usque ad terram in gestatorio portabatur. manifestam dei virtutem in semetipso ceteris ita

Ca. IX.

Eodem tempore. Quis in superiori libro de fine antiochi breuiter adnotata sunt. in his plenius explicat. Distice autem ostendit quod persecutores christianorum pro malefactis suis atque iniusticie operibus que gesserant in futuro iustam a domino penam recepturos retributionem. et qui hic perturbare fidelium corda non metuebant. in extrema vltione internis doloribus sera cruciari penitentia. De quo in sapientie libro scriptum est. Tunc stabunt iusti in magna constantia aduersus eos qui se angustauerunt et qui abstulerunt labores illorum. videntes turbabunt timore hominibus. et mirabuntur in subitane in spirita te salutis gemetes pro angustia spiritus dicentes mihi se penitentiam agentes. habent quos aliqui habuimus in derisum et in similitudinem improperum. Nos insensati vitam illorum estimabamus insaniam et sine illo et sine honore. Quomodo computati sunt inter filios dei. et inter sanctos fors illorum est. Ergo errauimus a via veritatis et iusticie lumen non illuxit nobis. et sol intelligentie non est ortus nobis. facti sumus in via iniquitatis et perditionis. et ambulauimus vias difficiles. via domini ignorauimus. Quid nobis superbia profuit. aut quid diuitiarum iactantia contulit nobis. transierunt omnia illa velut umbra.

vt de corpore impij vermes scaturirent. ac viuētes in doloribus carnes eius effluerent. odore etiā illius ac fetore exercitus grauaretur. **E**t q̄ paulo ante sydera celi contingere se arbitrabat. cum nemo poterat. ppter intolerantiā fetoris portare. **D**ic igit̄ cepit ex graui deductus supbia ad agnitionē sui venire diuina admonitus plaga. p momenta singula doloribus suis augmenta capiētibus. **E**t cū ipse iam fetorē suū ferre nō posset ita ait. **I**ustū est subditū esse deo. et mortales nō paria deo sentire. **D**rabat autē hic scelestus dñm. a quo non esset misericordiā cōsecuturus. et ciuitatem ad quā festinans veniebat. vt eā ad solū deduceret. ac sepulchrū cōgestorū faceret. nūc optat reddere liberā. et iudeos quos nec sepultura quidem se dignos habiturū. sed auius ac feris diripiēdos traditurū et cū puulis exterminaturū dixerat. equales nūc atheniensib⁹ facturū pollicet. templū etiā sanctū qd̄ prius expoliauerat optimis donis ornaturū. et sancta vasa multiplicaturū. et ptinētes ad sacrificia sumptus de redditibus suis pstaturū. sup̄ hęc et iudeū se futurū. et omnē locū terre pambulaturū. et p̄dicaturū dei potestātē. **S**ed nō cessantibus dolorib⁹. supuenerat em̄ in eū iustū iudiciū dei. desperans scripsit ad iudeos in modū deprecātionis epistolam hęc continentem. **O**ptimis ciuib⁹ iudeis: plurimā salutē et bene valere. et esse felicē. rex et princeps antiochus. **S**i bñ valetis et filij vestri. et ex sententia

vobis cūcta sūt. maximas agimus gratias. **E**t ego in infirmitate cōstitutus. vestri autē benigne memor reuersus de p̄fidis locis. et infirmitate graui apprebēsus. necessariū duxi pro cōmuni vtilitate curā habere. nō desperans memetipsū. sed spem multā hñs effugiēdi infirmitatem. **R**espiciēs autē qd̄ et pater meus quibus t̄pibus in locis superioribus ducebat exercitū. ostēdit qd̄ post se suscipet p̄ncipatū. vt si qd̄ cōtrariū accideret. aut difficile nūciaret. sciētēs hi q̄ in regionib⁹ erāt cui esset sūma rerū derelicta nō turbarent. ad hęc cōsiderās de proximis potētes quosq̄ et vicinos tēporibus insidiantes. et euētū expectātes. designaui antiochū filiū meū regem. quē sepe recurrens in superiora regna multis vestrū cōmendabā. et scripsi ad eū q̄ subiecta sūt. **D**ico itaq̄ vos et peto memores beneficiorū publice et priuatim. vt vnusquisq̄ cōseruet fidem ad me. et ad filiū meū. **C**onfido em̄ modeste eū et humane acturū. et sequētē p̄positū meū cōmunē vobis fore. **I**git̄ homicida et blasphemus pessime percussus. et vt ipse alios tractauerat p̄gre in mōtib⁹ miserabili obitu vita fūctus est. **T**rāsserebat autē corpus philippus collactaneus eius. qui metuēs filium antiochi ad p̄tholomēum philometorem in egyptū abiit.

Ca. X.

Nababeus autē et qui cū illo erant: dño se p̄tegēte. templū quidē et ciuitatē recepit. aras autē quas alienigene p

Qua die autē. Hec festiuitas que uicelima q̄nta die mēsis casleu q̄ apud latinof uocat̄ decem b̄ legitur celebrata. simili modo 7 in pozi libro p̄memo rat. Qu autē tabernacu loꝝ festiuitatē eos an te in montibz 7 in spelūcis egisse narrat. pp̄ q̄d tyros 7 ramos uirides. 7 palmas p̄ferebant ei qui p̄sperabat mūdare locū suū. ostēdit nos in p̄senti uita. ubi tribulatiois 7 doloris locus est. peregrinos nos nosmetip̄os agnosere debere. 7 ut ibi certemus flores uirtutū 7 ramos bonoꝝ operū semp̄ uirentes p̄o patre p̄ eūz uitz ade p̄tu. 7 celesti remunerationis mercede offerre. **Tyrus em̄ gnāliter ē omniū herbarū v̄ ole rū medius frutex d̄cis eo q̄ a terra sursum ascendit.** Sic 7 ex terra nostra materia germē uile debet ascendere. ut cultori cordis no s̄ri q̄ p̄ sp̄s sui donū nos colit. acceptibiles fructū semp̄ reddam̄.

Et antiochi quidē. P̄uoris libri hystoria narrat q̄ antiochus nobilis p̄o ceturus in perfidem cōstituerit lysia super ne gocia regia a flumine eufrate usq̄ ad flumē egypti. 7 ut nutret antiochū filiū suū donec rediret. Nunc autē narratur ipsū antiochū filiū antiochi nobilis. B̄ est empatorē eūdem lysia super negocia regia constimere. Sed quia dicit se breuiasse i nar ratione mala q̄ in bellis gesta sūt. ea q̄ antiochus iunior bella per semetip̄sū gessit cōtra iudeos q̄ cū elephan tis 7 multitudine magna. tam de suis q̄ de alijs nationibz congregata ibidē uenit. 7 q̄ eleazar fil̄o sanra marimū depbantoꝝ iter fecit. arbitratus in eo regē consistere ostēdit se in ordine hystoꝝ p̄ terisse.

Borgias autē. Hunc gorgiā ut iā supra ostendimus p̄ior liber narrat lysia sum̄

plateas struxerāt. itēq̄ delubra demolitus ē. Et purgato tēplo aliud altare fecerunt. 7 de ignitis lapidibus igne cōcepto obtulerūt sacrificia post bienniū. 7 incensū 7 lucernas. 7 panes p̄positōis posuerūt. **Quibus gestis rogabant d̄m. p̄strati in terrā. ne amplius talibus malis inciderent.** Sed 7 si q̄n peccassent. ab ipso mitius corripentur. 7 non barbaris. ac blasphemis homibus traderent. **Qua die autē templū ab alienigenis pollutū fuerat. cōtigat eadem die purgationez fieri uicesima 7 quinta mensis qui fuit casleu.** Et cum lēgicia diebus octo egerūt in modū tabernaculoꝝ rū. recordantes q̄ ante modicū tēporis. diē solennē tabernaculoꝝ in mōtibz 7 in spelūcis moze be stiarū agerent. p̄o p̄ter q̄d tyros 7 ramos uirides 7 palmas p̄ferebāt ei qui p̄sperabat mūdare locum suū. 7 decreuerunt cōi p̄cepto 7 decreto vniuersę gentis iudeoꝝ om nibz anis agere dies festos istos. **Et antiochi quidē qui appellatus est nobilis. uitz excessus ita se habuit.** Nunc autē de eupatoze antiochi filio imp̄i que sūt gesta narra bimus. breuiates mala q̄ in bellis gesta sunt. **Dic suscepto regno cōstituit sup̄ negocia regni lysia quē dā p̄hencis 7 syzię p̄ncipez militię.** Nā p̄tholomeus q̄ dicebat̄ macerius. tenax erga iudeos esse instituit. 7 p̄cipue. p̄pter iniquitatem q̄ facta erat i eos. 7 pacifice agere cū eis. Sed ob hoc accusat̄ ab amicis apud eupatozē. cū frequēter. p̄ ditor audiret. eo q̄ cypzū creditaz

sibi a philometoze deseruisset 7 ad antiochū nobilē translatus. etiam ab eo recessisset. ueneno uitā finiuit. **Borgias autē cū esset dux loco rū. assūptis aduenis frequēter iudeos debellabat.** Iudei uero q̄ tenebant oportunas munitōnes fugatos ab hierosolimīs suscipiebāt 7 bellare tentabāt. **Di uero q̄ erāt cū machabeo p̄ ozōes d̄m rogantes ut esset sibi adiutor. impetū fecerūt in munitōnes ydumeorum. multaq̄ uis insistentes loca obtinuerūt. 7 occurrentes interemerunt. 7 omnes simul nō minus a viginti quinq̄ milibz trucidauerūt.** **Quidā autē cū confugissent in duas turres valde munitas oēm apparatū ad repugnādū h̄ntes. machabeus ad eoz expugnationem relicto symone 7 iosepho. itemq̄ zachareo. eisq̄ qui cū ipsis erant satis mltis ipse ad eas q̄ amplius perurgebāt pugnas cōuersus est.** **Di uero qui cū symone erāt cupiditate ducti. a quibusdā q̄ in turribz erāt suasi sūt pecunia. 7 septuaginta milibz didragmis acceptis. dimiserūt quos dā effugere.** **Cū autē machabeo nūciatū esset q̄d factū est. cōgregatis p̄ncipibz populi. accusauit q̄ pecunia frēs uendidissent aduersariis eoz dimissis.** **Dos igit̄ proditores scōs infecit. 7 p̄feti duas turres occupauit.** **Armīs autē ac manibus omnia. p̄spere agendo in duabus munitōnibus plusq̄ viginti milia peremit.** **At timotheus q̄ p̄ius fuerat a iudeis supatus conuocato exercitū pegrinę multitudis**

cū p̄tholomeo 7 nicano re elegisse ad ipugnādam iudeā. cū ad impugnationem q̄liter fuerit in p̄iori 7 in p̄senti libro refert. B̄ uictoriā ad iudeos cessisse uedarat. **Das q̄ ipse gorgias. q̄ gentes d̄m las puocabat ad bellanduz 7 iudeos dyabolū typū teneat. superius iā dictū est q̄ incitāt infideles contra ecclesiaz ch̄isti. 7 mouet bellū fidelibus eius. B̄ q̄ ibi quinq̄ milia uirōz gorgiā elegisse in p̄liū scribit etiaz h̄ fm q̄narij numeri i semet ipso multiplicatōnem viginti q̄q̄ milia trucidata referunt. significat q̄ omēs qui q̄nq̄ festis corpis p̄ carnalia desideria dyabolo militāt morte cōdigna multentur.**

Quidā autē Machabeo spiritali uimicāte p̄puli hostes in duas turres cōfugunt. cū hi q̄ fidē ch̄isti expugnare nitentur. licet nullo mō ueritati euāgelij resistere ualēt. tū salubrit̄ credentes nesciendo nec iudicū d̄m futuz pertimescendo. magis eligunt in sup̄bie atq̄ ydolatricis turres effugere. q̄ penitentię dolonibus cōpuncti errores suos relinquere. p̄tra quos iudas cū symone 7 iosepho milites mittit. B̄ pecuniarū amore aliq̄ eoz detēti. bellū cōmilitū peragere neglexerūt q̄ sepe contingit ut hi quibz sacerdotalis dignitas. ac spiritalis agnis militia cōmissa est per cupiditatē terrenā decepti magi auaricie suę satisfacere uelint. q̄ cōtemptis terrenis cōmodis ch̄isti uolūtate legitime pugnādo exple. Sed tales penas meritas n̄ euadēt q̄n pot̄ cū ueri doctores sp̄i dei p̄fortati hostes p̄liando ac superādo extinxerint ipsi ab eis anathematis ultōne iuste punientur.

At timotheus. Timotheus iste tenet typuz h̄reticoꝝ sic in superiori libro demon strauit̄ qui tā p̄ se q̄

p aliorū etiā suffragia
fidē chūsti ac veritatē
euāgelij destruatē sem
per nitūt. Sed p̄ isto
rū nequā doctores sc̄i
a dño auxiliū petunt.
ipsiq; spe certa de cele
sti p̄sidētis adiutorio
p̄ hostes fortit̄ pugnāt
Eq̄tes autē q̄nq; q̄ in
eq̄s apparuerūt cū fre
nis aureis decori ac in
dōis ducatu p̄stābāt.
q̄nq; libros legi signā
q̄b; ad sp̄ualē sc̄iam re
dactis. ac de typico ve
lamine litere ad sensū
euāgelij spiritali scien
tia retractis. op̄unūz
solaciū suis p̄bet execu
torib; ac veros cōfesso
res chūsti p̄ duo p̄ce
pta caritatis dext̄ le
naq; tuētēs. in adūsa
rios ignita linia; tela
iactāt. e quib; cecitate
mētis p̄fusi. 7 repleti p̄
turbatione sensus ca
dūt. Et his autē viginti
milia 7 quingenti pro
sterunt. cū oēs qui ca
tholicę doctrine q̄ in
duob; testamētis est.
7 sp̄ūali ḡe p̄traria
sapiūt. vitate vincētē
supant atq; deiciunt.
Sister 7 eq̄tes sexcen
ti p̄terunt. cū superbia
mentis eoz q̄ se p̄uale
re catholicis sperabāt
superno nutu perfecte
destruitur.

Timotheus autē.
Quid est q̄ timotheus
a iuda supatus in ga
za re p̄sidij munitū eoz
suis p̄fugies. inde ma
ledictiones p̄fusas loci
firmitate iactabat i po
pulum. nisi q̄ hereticū
ab unitate rectę fidei
diuisi ac separati. errorū
suoꝝ latibulis se p̄mit
tentes p̄fidendo veru
tiḡe sue munimine ma
ledictionis v̄ba iactāt
p̄ catholicos. In p̄re
tat̄ em̄ timotheus be
nificus siue magis ve
nificus. 7 gazara diui
sio sine p̄silio. Sed in
das cū locis quatuor
dieb; p̄sidij obsidens
tandē per viginti iuue
nes animis accensis. p̄
pter blasphemā mu
nitionē irrupit. turres
portasq; succēdit. atq;
ip̄os maledicos viuos
cremavit. cū doctores
sancti q̄tuor euāgelij li
bris hostes vndiq; ob
dudendo. p̄ eos q̄ legi
mādata p̄ duo p̄ce

7 cōgregato equitatu asiano adue
nit. quasi armis iudeam capturus
Machabeus autē 7 q̄ cū ipso erāt
appropiāte illo dep̄caban̄ deū ca
put terra aspgentes. lūbosq; cilici
is p̄cincti. ad altaris crepidinē p̄
uoluti vt sibi p̄picius. iūmicis autē
eoz esset inimic⁹. 7 aduersarijs ad
uersaref. sicut lex dicit. Et ita post
ozdē sūptis armis lōgius de ci
uitate. p̄cedentes. 7 proximi hosti
bus effecti resederūt. **Primo autē**
solis ortu vtriq; p̄miserūt. isti qui
dem victorię 7 p̄speritatis sponso
rē cū virtute dñm hñtes. illi autez
ducē belli animū habebāt. **S; cū**
vehemēs pugna esset. apparuerūt
aduersarijs de celo viri quinq; in
equis. frenis aureis decori ducā
tū iudeis p̄stātes. ex q̄bus duo ma
chabeū mediu; hñtes armis suis
circūseptū incolumē p̄seruabāt. in
aduersarios autē tela 7 fulmina ia
ciebāt. ex quo 7 cecitate p̄fusi 7 re
pleti p̄turbatione cadebāt. **Inter**
fecti sūt autē viginti milia quingenti
7 eq̄tes sexcenti. **Timotheus autē** p̄fu
git in gazara p̄sidiū munitū cui p̄
erat cereas. **Machabeus autē** 7 q̄ cū
eo erāt letantes obsederūt p̄sidiū
diebus quattuor. **At illi qui intus**
erāt loci firmitate cōfisi. supra mo
dū maledicebant. 7 sermones ne
fandos iactabāt. **Et cū dies q̄nta**
illucefceret. viginti iuuenes ex his
qui cū machabeo erāt. accensi ani
mis. p̄pter blasphemā viriliter ac
cesserūt ad murū. 7 feroci aīo ince
dentes turres ascēdebāt. sed 7 aliū
similit̄ ascēdentes turres portasq;
succēdere aggressi sunt. atq; ip̄os

maledicos viuos cōcremabant. p̄
p̄tinuū autē biduū p̄sidiū vastātes
timothēū occultātē se in quodā re
pertū loco peremerūt. 7 frat̄e eius
cereā 7 appollophanē occiderunt
Quib; gestis in hymnis 7 cōfessi
onibus bñdicebant dñm qui ma
gna fecit in israel. 7 victoriā dedit
illi.

Ca. XI.

Et paruo post
tempore lysias p̄curator
regis ac propinquus 7 negocioz
p̄positus grauiē ferēs de his q̄ ac
ciderant. cōgregatis octoginta mi
libus 7 equitatu vniuerso venie
bat aduersū iudeos existimans se
ciuitatem quidē captā gentib; ha
bitaculū facturū. tēplū 7 in pecu
nię questū sicut cetera delubra gētū
habiturū. 7 p̄ singulos ānos vena
le sacerdotiū. nusq; recogitās dei
potestātē. sed mente effrenatus in
multitudine peditū. 7 in milib; eq̄
tum. 7 in octoginta elephantis cōfi
debat. **Ingressus autē iudeas.** 7 ap
propians bethsurę q̄ erat in angu
sto loco. ab hierosolima in t̄uallo
quinq; stadioz illud p̄sidiū expu
gnabat. **Ut autē machabeus 7 qui**
cū eo erāt cognouerūt expugnari
p̄sidiā cū fletu 7 lacrimis rogabāt
dñm. 7 ois turba simul vt bonum
angelū mitteret ad salutē israel. **Et**
ipse primus machabeus sūptis ar
mis cętos adhortatus est simul se
cū piculū subire. 7 ferre auxiliū fra
tribus suis. **Lūq; p̄ter p̄mpto ani**
mo procederēt hierosolimīs. appa
ruit p̄cedēs eos eques in veste cā
dida. armis aureis hastā vibrans

pta caritatis custodi
unt. illorūz machinas
destruunt. atq; ip̄os
igne doloris ac penitē
tię viuos p̄burūt. sicq;
biduo duoz testamē
toꝝ p̄sidiū cūtoꝝ eno
rū deuastantes veruz
timothēū. h̄ ē dyato
lū. caput omis erroris
atq; auctore totū ma
li in sua nequicia lati
tare volentē gladio p̄
bi dei interficiūt.

Ca. XI.

Et paruo post
tpe lysias zc. In pri
ore h̄ bystōne libro
scriptū est. q̄ lysias cō
mendato sibi ab anti
ocho qui cognomial⁹
est epiphanes siue no
bilis negotio regni di
micauerit p̄tra iudeos
vbi cōmissio p̄lo inter
fecta sūt in exercitu ly
sic q̄nq; milia virozū.
vidēsq; lysias suoz su
gā. 7 iudeoz audaciā
abijt in antiochiā. vt
iteꝝ p̄gregaret copias
exercit⁹. p̄fecturus rur
sū in iudeā. nāc autē qz
refert q̄ iterū sub anti
ocho cupatoꝝe vēret
in iudeam. 7 ibi bello
insolūter gesto fugies
sp̄it enascent. apparet
q̄ idē lysias sub vtro
q; rege antiocho. hoc
eit pie 7 filio p̄ iudeos
pugnauerit. 7 in vtrq;
pugna a iudeis vict⁹
fuerit. h̄ tandē sua con
fusione coactus ac p̄bi
lippī irruptōe in regnū
p̄teritus sic alibi de
monstratū est. p̄suasit
regi pacē facere eoz h̄
bris quā tū nō cōser
uauit.

Et appropiās.
Bethsura ciuitas i tri
bu iude siue beniamin
fuit. 7 est vsq; hodie
bethsura vicus cūtib;
nobis ab helya debis
vicesimo lapide intra
quē fōs ad radicē mō
tis ebullitēs ab eadē i
qua gignit forbes hu
mo. 7 ap̄loꝝ actus re
ferūt eunuchū canda
cis regine i b̄ esse a p̄bi
lippō baptisatum.

Ut autē macha
beus zc. Quid lysias
iudeoz hostis sensissi
mus. qui paganoꝝ te
net p̄ncipatū. qui ecce
siā dei grauisimīs infe
stant p̄secutōib; signi
ficet. iā dictū est. **Is cū**
cōfessoris chūsti gūilli

mis scandalis psequit
ac fastu supbie sue ini
tens inani fauore sibi
subsequentiū extollitur
sanctuariū pphanare.
7 lege dei calcare cor
de molit. sed in acerbis
suis fm dispositā fran
dem nō prospat. quin
potius a militibz dū
sti qui humillimis pre
cibz supnū querūt au
xilii. fugat atqz pster
nitur. Quibus vinctoz
eques in veste cādida
7 armis aureis mittit.
qz ipsis mūdissima dei
7 hominūz incarnatio
ad cōtereudā vniūso
rū hostiū contumaciā
pcedit. cuius arma au
rea. hoc est victa 7 exē
pla clarissima atqz pre
ciosa sunt. nec est pote
stas in celo neqz in ter
ra. neqz subtus terraz
que huic possit resiste
re. Sed sicut in danieli
le pphetica visione pfi
gnatū est. lapis de mō
te p̄cūs sine manibz
cōminuit aurū. argētū
es. ferrū. 7 scūs ē mons
magnus. q̄ implet vni
uersā terrā. cui⁹ regnū
in eternū nō dissipabi
tur. 7 regnū eius popu
lo alteri nō tradet. cō
minuet 7 cōsumet vni
uersa regna. 7 ipsū sta
bit in eternū. Suscipi
ent aut regnū s̄cti dei
altissimi. 7 obtinebūt
illud vsqz in seculū et
in seculū seculoz.

Anno cētesimo
et viij. dioscori. Mēsis
ille q̄ apud grecos dicitur
dioscorus. idē est q̄ et
apud latinos vocat
ianius. huic ergo men
si signa geminorū ascri
bunt. Dñs poeta ait.
Junius equatos celo
videt ire laconas. Nā

tunc oēs simul bñdicebant miseris
cordem dñm. 7 pualuerūt animis
nō solū hoies: sed 7 bestias ferocis
simas. sed 7 muros ferreos parati
penetrare. **H**āt ergo p̄mpti de ce
lo hñtes adiutorē 7 miserantē sup
eos dñm Leonū aut more 7 cū im
petu irruētes in hostes prostrauē
rūt ex eis quadraginta milia pedi
tū. 7 equitū mille sexcētos. vniuer
sos aut in fugā verterunt. plures
q̄ ex eis vulnerati nudi euaserūt.
Sed 7 ipse lysias turpiter fugiens
euasit. 7 qz nō insensatus erat secū
ipse reputās factā erga se diminu
tōem 7 intelligēs inuictos esse hē
breos om̄ipotentis dei auxilio ni
tentes. misit ad eos. p̄misitqz p̄sen
surū se om̄ibus q̄ iusta sūt. 7 reges
cōpulsurū amicū fieri. Annuit aut
machabeus p̄cibus lysie in oibus
valitati cōsulens. 7 quecūqz ma
chabeus scripsit lysie de iudeis ea
rex cōcessit. Nā erāt iudeis episto
le scripte a lysia hūc quidē moduz
cōtinentes. **L**ysias populo iudeo
rū salutē. **J**ohānes 7 abessalon q̄
missi sūt a vobis tradentes scripta
postulabāt. vt ea q̄ p̄ illos signifi
cabant implerē. **Q**uecūqz igit regi
potuerunt p̄ferri exposui 7 q̄ res p̄
mittebat cōcessi. **S**i igit in negoci
is fidē seruaueritis. etiā deinceps
bonoz vobis causa esse tēptabo.
De cētis aut p̄ singula verba man
dauit 7 istis 7 his q̄ a me missi sunt
colloqui vobiscū. **B**ene valete. **A**n
no centesimo quadragesimoocta
uo dioscori mensis die vicecima 7
quarta. regis epla ista continebat

Rex antiochus lysie fratri salutes
Patre nō inter deos trāslato nō
volentes eos q̄ sunt in regno nō
sine tumultu agere. 7 reb⁹ suis ad
bibere diligentia. audiui⁹ iude
os nō assensisse p̄ri. vt trāfferētur
ad ritū grecorū. sed tenere velle su
um institutū. ac p̄pterea postulare
a nobis concedi sibi legitima sua.
Volētes igit hāc quoqz gentē qui
etā esse. statuētes iudicauimus tē
plū restitui illis. vt agerēt scdm suo
rū maiorū consuetudinē. **N**ō ergo
feceris si miseris ad eos. 7 dextraz
dederis vt cognita nostra volūta
tate bono animo sint. 7 vtilitatib⁹
p̄p̄ijs deseruiāt. **A**d iudeos autē
regis epistola talis erat. **R**ex anti
ochus. senatui iudeozum 7 cētis
iudeis salutē. **S**i valetis. sic estis
vt volumus. sed 7 ipsi bñ valem⁹.
Adūt nos menelaus dicens. velle
vos descēdere ad vros q̄ sūt apd
nos. **H**is ergo q̄ cōmeant vsqz ad
diē tricesimū mēsis xandici. dam⁹
manus dextraz securitatis. vt iu
daicis vran⁹ cibis. 7 legibus suis.
sicut 7 p̄ri. 7 nemo illoz vllō mō
molestiā patiat de his q̄ p̄ ignozā
tiā gesta sūt. **M**isimus aut 7 mene
laū q̄ vos alloquat. **V**alere. **A**nno
autē cētesimo quadragesimoocta
uo xandici mensis quidecima die
Miserūt etiā romani eplam ita se
hñtem. **Q**uitus mēni⁹ 7 titus ma
nilius legati romanorū. populo iu
deoz salutē. **D**e his q̄ lysias p̄gna
tus regis cōcessit vobis 7 nos cō
cessim⁹. de q̄bus aut ad regē iudi
cauit referendū. p̄festim aliquem
mittite diligentius in⁹ vos cōferē

gemi. i. castor 7 pol
lux grece dioscori vo
cant. cui⁹ rei testis est
vibz colchoni que ab
amphio 7 circio gemi
noz aurigis scā ex coz
noie dioscori p̄gnomi
nata est. **N**ā dioscori
plēnqz aurige interp̄
tant. **S**ūt aut gemini
vt diximus castores.
Antes lysias timore
iudeoz coactus antio
cho p̄suasit cū iudeis
pacū iure. demōstrat
hostes ecclēsie virtute
diuina sepe supatos.
7 licet nō volūtate ta
mē necessitate illi cede
re. cū id qd voluit ad
effectū pducere nō pos
sunt.

Anno autē cēte
simoz. Mēsis xandi
cus apud athenienses
ipse est qui apud nos
ap̄lis nūcipat. 7 apd
hebreos nisan. apud
quos iuxta legis p̄ce
ptum idē mēsis p̄mu⁹
est. in mensib⁹ anni in
quo etiam pascha cele
brant.

Ioppite vero &c. Ioppite vero isti de quibus narrat scriptura. habitatores fuerunt opidi palestine quod est ioppe. et est maritimu in tribu dan constitutu. et de gentiliu fabulis aliquid perstringat. ubi vsq; hodie saxa monstrant pcella in litore maris sita. in quib; andromeda relegata persei quondam viri sui fert liberata fuisse psidio. Scdm aut mysticu lenis. hndem ioppite qui habitantes iuxta mare iudeis scandalu fecerant. significat hereticos. ppe flucus turbulenti scali habitantes. qui iudeis. bocest veris cofessorib; christi semper insidiant. et qscq; possut de eoz numero in erroris sui fovea p trahere satagut. quasi scaphas q ioppite constitunt. i quib; iudeos a litore abductos in pfudu demergut. cu heretici dogmata itqua edentes pulcro fmo ne ea adomant. qd bn significare pot ioppitaru nome. Interpretatur em pulcritudo. qtinul faali? simplices qsq; lingue volubilitate decipiant. quos cu a stabilitate recte fidei abstrabentes libi coadunant in pditōnis baratru incautos ppitāt. Sed iudas typicus h inultum fore non finit qn potius homicidas in erroris sui tenebris latitantes repiens iuste vltōis cruciat v dicta. corūq; fraudes perpetuo igni debitas manifestans. cuz ipsis auctoribus prauitatis anathēatis gladio recte pcutit. nec eoz malicie virus ulterius ocultatū latere pmittit.

Sed cu cognouisset &c. Per iamnia que interpretatur mare. scilicet natioz colliabulum qui semp in tepestate sunt intelligi pot. Salsa g vt quidam volut ab scissura aioz est vocatū. Eodē enī cultu codē ritu credit vt ceteri solo cōgregationis delectatur discidio. fit aut scilicet cum dicat omnes nos sanctificamus imādos &c similia. Cognoscat iudas ianitas pari mō facere vt ioppite machinari insidias iudeis fecit habitatū. cu doctores scī volū scismaticoz frandi hereticoz simile cōpientes deceptōz ab eis metuūt fidelū. contra quos bellū mouēt. et in tenebris supstitutionis eos inuenientes simul cu machinis eoz p ignē excoicationis exurūt. ita vt incēdiū eoz appareat hierosolimīs. i. vt eoz erroris manifestaret. damnatio. omnibus cultonib; vere religiōis. Unde et paulus scribit ad tymotheū. ac insipientiū errores manifestādo ait. Hoc aut scitote q in nouissimis dieb; instabūt tempora picalosa. et erūt hoies seipos amātes. cupidi. elati. supbi. blasphemī. parentib; inobediētes. ingrati. sedēti. sine affectōne. sine pcc. criminales. incōtinētes. imites. sine benignitate. pditores. pterni. timidi. voluptatū amatores. magis q; dei. bñtes quidē spēm pietatis. virtutē

tes vt decernamus sicut congruit vobis. Nos em antiochia accedimus. Ideoq; festinate rescribere vt nos quoq; sciamus cuius estis voluntatis. Bñ valet. Anno cetero simo quadragesimo octauo quidecima die mensis xandici.

Ca. XII.

His factis pactionibus lysis pgebat ad regē iudei aut agriculturę operā dabāt. Sed hi q residui erāt tymotheus et appollonius gennei filius. sed et hieronimus et demofon supb et nichanor cypriarches nō sinebāt eos in silentio agere et quiete. Ioppite quoque tle quoddam flagitiū ppetrauerūt. Rogauerūt iudeos cu quibus habitabant ascendere scaphas quas parauerāt cu vxoribus et filijs quasi nullis inimicicis inter eos subiacētib; secundū cōmune itaq; decretū ciuitatis. et ipsis acquiescentibus. pacisq; causa nihil suspectū hñtib; cū in altū pcessissent submerserūt nō minus ducētos. Quā crudelitātē iudas in suę gētis hoies factā

aut eius abnegantes. et hos venita. Ex his em sūt qui penetrant domos. et captiuas ducūt mulierculas. oneratas peccatis. q ducunt varijs desiderijs semp viscentes. et nūq; ad scientiā veritatis puenientes. quēadmoduz iamnes et mambres resistērūt moysi. ita et isti resistūt veritati. homines corrupti mente. reptōbi circa fidē. h vltra nō pfiēt. Insipientia em eoz manifestata erit omnib; sicut et illoz fuit. Siliter et princeps aploz cōmouens dolū nefandoz hoim pcauendū. ad fideles ait. Vos ergo frēs presciantes ca

vt cognouit. pcepit viris qui cum ipso erant. et innocato iusto iudice deo venit aduersū interfectores fratru. et portū quidē nocte succendit scaphas exussit. eos aut q ab igne refugerāt gladio pemit. Et cuz hec ita egisset discessit quasi itez reuersurus. et vniuersos ioppitas eradicatorus. Sed cu cognouisset eos qui erāt iamnię velle pari mō facere inhabitantibus secū iudeis. iāntis quoq; nocte supuenit. et portū cū nauibus succēdit. ita vt lumen ignis appareret hierosolimīs a stadijs ducētis quadraginta. Inde cū iā abissent nouē stadijs et iter facerent ad timotheū. cōmiserūt cū eo arabes quicq; milia viri. et equites quingenti. Cūq; pugna valida fieret. et auxilio dei prospere cessisset residui victi arabes petebant a iuda dextras sibi dari. pmittentes se pacis darios et in ceteris profuturos. Iudas aut arbitratus vere in multis eos viles. pmisit pacem. dextrisq; acceptis discessere ad tabernacula sua. Aggressus est autē ciuitatē quandā firmam. pōtib;

denda ligna de libano auxiliū petit. q; in hac arte doctiores erant serui byram seruis suis. sed nō p se ipsi soli huic opi instabāt. qn etiā associati suis salomonis. strenne ac decēter illud pfiēbant. cuius rei figura in n pmpu est. q; nimirū apli certius verbū euāgelij qd a dño audire nonerunt. Sed gentiles ab errore cōuersi. atq; ad veritatē euāgelij p coldē aplos transformati. melius ipsos gentiū errores nouerūt. et quo certius nouerūt. eo artificiose eos erpugnare atq; euacuare didicerunt. Aggressus est &c. Ciuitas hec sub cuius munitione plime turbę diuersarū gentiū cōuenientes habitauerūt. nihil melius q; mūdi istius potētātā significare arbitror. sub cuius dñatione diuersę adierūt gētes vt sub

stodite vos. ne insipientis errore transducti excidatis a ppria firmitate. Crescite xō in gratia et cognitione domini nri. ipi gloria. et nūc et i die etnitatis Amē. **Inde cū iam &c.** Arabes q interpretantur hñiles sive occidentales pñt eos significare. qui mundanā atq; secularē sapientiā diligūt. q merito humilis et occidentalis dicitur. q; v rā sapientiā q de celestibus vēt. imitari nescit. Huic ergo intenti cōtra iudā et socios eoz cū quinq; milib; virotū. et equitib; quingentis confligūt. q; carnis sensibus ac studijs implicati. omne qd eis per doctores scōs spiritualis sensus ingerit. qli contrariū ac pphanū esse videt. An et rebellare eis contendūt. h dare sciente veritate deuicti ac cōstātia scōz p dicatorū supati sibi dextis dari petūt. ita vt errores suos derelinquentes catholicę fidei vnitatē appetāt. seq; p se sōib; christi associare desiderēt. Quib; spiritualis iudas vidēs eos i multis viles fieri posse. pmittit pacē. dat dextras. et illos abire pmittit. q; sepe tles qui philosophia mūdi imbuti fuerūt. cū ad fidē christi puerūt. ad destruendā stulticiā atq; errorē gētiliū aptiores atq; habiliores sūt. et cū eis verbuz fidei pleniter p dicationem fuerit. vtraq; armata instructi cōtra p fidiā fortial pugnāt. Hinc salomō in edificationē templi hyrā regis tyri ad ce-

Marginal notes in a smaller script, partially cut off on the right edge of the page.

eorum defensione corporaliter tuerentur carnisque suae libitu fruerentur. huiusmodi ergo conventus profusus in stabilitate muroz. maledictis lacesserunt iudam ac blasphemantes loquebantur ea que fas non erat. cum diuersis personis hominum fauētes adulationi principum eorumque beneficijs gaudentes prius fecerent factis predicatōibus atque ydololatrias laudantes. Verba blasphemie contra ipsam diuinitatem iactauerunt. **Judas** innocente mundi principe per ipsius a diuinitate cepit ciuitates. quod sancti doctores primoratiōibus. primis et dogmatibus contra aduersarios suos colligerunt. donec ipsos dei verbo per diuinitatem captauerunt. principes sicque inenarrabiles cedes commiserunt hominibus. non ut interitu eterno funditus perirent. sed ut mundo morientes christo scilicet uiuerent. **Du**iusmodi quoque cedes petro in actibus apostolorum insula est proficere quoniam uas illud mysticis quatuor imitibus submitti de celo in terram in certis conspexerat in quibus erant omnia quadrupedia et serpentina terre. et uolantia celi. et dicitur est ei. Surge petre. occide et manduca. **Animalia** ergo illa omnes generes significabant erroribus imundis sed in nomine sancte trinitatis sacro baptismate mundandas. que hominis ymaginem relinquētes per imitationem testiarum et serpentium suspēse figurarum. que inbet uox illa celestis petro occidere et manducare quia illi occidere in gentibus id quod fuerant. et facere eos id quod ipse erat precipiebat. **Qui** enim manducabat abus foris positum in suum corpus traiecit. **Precepit** ergo uationes per incredulitatem ante fores positę interfecta preterita uita societati ecclesie quam significat petrus inseratur. **Inter** quod de seipso apostolus paulus ait. Ego enim per legem legi mortuus sum ut domino uiuam christo. **Et** inter. **Diuisio** autem ista non ego. uiuit uero in me christus. **Recillud** etiam sine misterio est quod adiacēs stagnū propter cedes hominum consecrāt sanguine fluere uideret. quod sanguis effusio cruenta uite amissionē signi ficat. quasi sanguis aqua infecta fluere uideret. cum in baptismatis sacramēto ubi peccato fideles mouent. sanguinolenta opera et carnalis uite sordes abluunt cognoscunt. quoniam exiuit uetus homo cum actibus suis. et induit nouum qui secundum deum creatus est in iusticia et sanctitate ueritatis.

Et uenerunt in caratha etc. Audiuimus quendam bebricum differentē tubiancos iudeos illos nūcupari. qui ex alienigenis conuocati in adiutorium iude uenerunt. et deos tubiancos quasi alienis tubis conductos.

Dositheus autem. Isti duo duces. hoc est dositheus et sosipater. sanctos predicat res designat. qui ueri machabei dispositione. hoc est for-

z muris circūseptam. que a turbis habitabat gentium. permiscuarum. cui nomē saphin. **Di** uero qui intus erant confidentes in stabilitate muroz et apparatu alimoniarum remisius agebant maledictis lacessētes iudam. ac blasphemantes. et loquētes que fas non est. **Machabeus** autem inuocato magno mundi principe quod sine arietibus et machinis temporibus iesu precipitauit hiericho irruit ferociter muris. et capta ciuitate per diuinitatem uolūtate innumerabiles cedes fecit. ita ut adiacēs stagnū stadioz duoz latitudinis sanguine infectoz fluere uideret. **Inde** discesserunt stadia septingenta quinquaginta. **Et** uenerunt in caratha ad eos quod dicunt tubianei iudei. et timotheum quod dem in illis locis non comprehendērunt nulloque negocio pacto regressus est. relicto in quodam loco firmissimo presidio. **Dositheus** autem et sosipater quod erant duces cum machabeo pemeiunt a timotheo relictos in presidio decem milia uiros. **At** machabeus ordiatis circū se sex milibus. et constitutis per cohortes. aduersus timotheum processit. habentem secum centum viginti milia pedum. equorumque duo milia quingentos. cognito autem iude aduentu timotheus permisit mulieres et filios

tissimi perlatōis. de quo in psalmo scriptum est. Dominus fortis et potens in filio contra omnes errores perfidie belligerare. **Destinant.** quod apte binario numero notant. quod duoz testamentoz spiritali scientia satis instructi filii domini rite proficere noscunt. **Di** ergo a timotheo relictos in presidio decem milia uiros inter-

rimunt. cum socios heresi archani ad tuendam nequiciam suam ab ipsis constitutos legi dei contra riam sentientes per eiusdem legis auctoritatem atque se ueritatem spiritali gladio iuste interficiunt. **Judas** autem uehementer etc. **Querit** quomodo timotheus benarrat ob hanc suarum humilitatem a iude duobus uiuis dimissus eo quod multoz ex iudeis parentes hiet ac frēs quos morte eius decipi putingeret. si ipse esset oculus et paulo ante narrat quod ipse fuisset in gaflare presidio a iude militibus peremptus. **Si** enim ibi tunc fuisset oculus. nullo modo tunc huiusmodi dimissus. **Quod** haud aliter ni fallor. solui potest. nisi quod aut ibi per anticipatōem uicat occisus. **Aut** aliter ille timotheus intelligat quod in gaflare presidio est interfecit. et alius iste quod per dosithecum et sosipatrem legit dimissus. **Quod** autem iude duces considerantes fratrum uilitatem. ac suoz redemptionem timotheo pepercit. ostendit quod aliqui cum errantibus minus est agendum. non dico ut eorum consentiant iniquitati. sed pietate paternali psulat eorum infirmitatem. et maxime in illis locis ubi frās aliquis de errantiū puerione sperat. quoniam minus tuncie ecclesiastica. procectur a dyaboli laqueis efugere. et puenire ad catholicam libertatem. **Unde** in affricano consilio de donasticis hereticis constitutum est ut leuius cum eis ageretur. ubi ita scriptum est. **Per**

tractatis et consideratis omnibus que utilitati ecclesie puenire uidebant. annete atque adimonete spiritum dei elegimus cum memoratis hominibus quibus de diuina corporis unitate in queta dissensioe passis leniter et pacifice agere. ut quantum in nobis est omnibus qui eorum conione et locerate irretiti sunt. per uniuersas puittias africanas penitus innotescat. quod miserabili errore deuicti sunt. ne forte sic dicit apostolus nobis in mansuetudine corripientibus diuisa sentientes. det illis deus penitentiam ad cognitionem ueritatis et respiciant de dyaboli laqueis captiuati ab ipso in ipsius uoluntatem.

Judas autem regressus. Diximus in potis libri expositione ubi de timotheo tractatum est quod eius exercitus significaret turbam hereticorum. similiter et de effron uerbis habitatoribus quod illos figuratiter exprimeret qui ritu iudaismi temporibus gratie sequi existimauerunt. ut fuerunt ipsi iudei et ebionite heretici et ceteri qui cum euangelio legis ceremonias seruare uolebant. **Et**

rimunt. cum socios heresi archani ad tuendam nequiciam suam ab ipsis constitutos legi dei contra riam sentientes per eiusdem legis auctoritatem atque se ueritatem spiritali gladio iuste interficiunt. **Judas** autem uehementer etc. **Querit** quomodo timotheus benarrat ob hanc suarum humilitatem a iude duobus uiuis dimissus eo quod multoz ex iudeis parentes hiet ac frēs quos morte eius decipi putingeret. si ipse esset oculus et paulo ante narrat quod ipse fuisset in gaflare presidio a iude militibus peremptus. **Si** enim ibi tunc fuisset oculus. nullo modo tunc huiusmodi dimissus. **Quod** haud aliter ni fallor. solui potest. nisi quod aut ibi per anticipatōem uicat occisus. **Aut** aliter ille timotheus intelligat quod in gaflare presidio est interfecit. et alius iste quod per dosithecum et sosipatrem legit dimissus. **Quod** autem iude duces considerantes fratrum uilitatem. ac suoz redemptionem timotheo pepercit. ostendit quod aliqui cum errantibus minus est agendum. non dico ut eorum consentiant iniquitati. sed pietate paternali psulat eorum infirmitatem. et maxime in illis locis ubi frās aliquis de errantiū puerione sperat. quoniam minus tuncie ecclesiastica. procectur a dyaboli laqueis efugere. et puenire ad catholicam libertatem. **Unde** in affricano consilio de donasticis hereticis constitutum est ut leuius cum eis ageretur. ubi ita scriptum est. **Per**

qz isti carnaliter sentientes spiritu alē sciam discere nolēbāt. nec intelligere poterant. qz finis legis est dūctus. ad iusticiam omni credenti. iudeo scilicet atqz gentili. ideo quinqz milia prostrati in bello ephronitico leguntur sicut in illo bello qd in carmon cōfectū est. qz sapientia huius mūdi stulticia est apud deū. 7 prudentia carnis mors est. lūtera em̄ occidit spiritus autē vivificat. **U**n̄ idem p̄ paulū dicitur. **S**tultam fecit deus sapientiam huius mūdi. **E**t iterū. **A**nimalis homo n̄ p̄cipit ea q̄ sūt spūs dei. **S**tulticia em̄ est illi 7 non p̄t ea intelligere quē spiritus li ter examinant. **H**inc iacob aplus scribens ad disp̄sos ait. **Q**uod si celū amarū habetis 7 contentiones in cordibus vestris. nolite gloriari 7 mēdaces eē aduersus veritatē. nō est ista sapientia defūsus descendens a patre lūminū. sed terrēna animal 7 dyabolica. **C**uius sectatores p̄ncipes p̄loz fōtes sine aqua 7 nebulas turbidibus exagitatione appellat. q̄ bus caligo tenebrarū referuat. **S**unt em̄ vanitates loquentes. pollicentes in desiderijs carnis luxuriē eos qui paululū effugiūt. q̄ in errore cōuersant. liber tatem illis promittētē cū ipsi serui sint corruptionis. **J**udas em̄ cū suis vsqz qz hostium turbas stravit 7 victoriam habuit. qz doctores sancti veritatis assertores 7 vniūsi erroris expugnatores diuina ope adiuti. vbiqz de hostibz suis trophæum victorię capiunt. vnde dicere cū paulo possunt. **D**eo autē gratias q̄ semp̄ triūphat nos in chailo ielu 7 odorē noticię suę manifestat per nos in omni loco.

Unde ad ciuitatem zc. **S**caropolitē q̄ iudeos benigne tractātes pro beneficijs suis a iuda gratiā 7 laudem p̄meruerūt. significant eos qui doctores sanctos 7 confessores recte fidei recipiūt. 7 solatijs corporalibus pro viribus adiunant. quoz merces inuacū non peribit. maxime cū dñs in euāgelio de talibus ad ap̄los dicat. **Q**ui recipit vos me recipit. 7 qui recipit p̄phetam in noīe. p̄phete mercedem p̄phete accipiet. **E**t q̄amqz recipit iustū in nomine iusti. mercedem iusti accipiet. 7 quicūqz potū dederit vni ex minimis istis calicē aque frigidę t̄m̄ in nomine discipuli. amē dico vobis nō perdet mercedem suam. **U**nde 7 iobes scribēs ad gayū in ep̄stola sua ait. **C**arissime fideliter facis quidquid oparis in frēs. 7 hoc in peregrinos qui testimoniū reddiderint caritati tuę in cōspectu ecclēsię quos benefaciens deduces digne deo. qui p̄ noīe eius p̄fecti sūt nihil accipiēt a gentibz. **N**os ergo debemus suscipere huiusmodi vt cooperatores sumus veritatis. **S**ic 7 paulus h̄m̄ dī laudauit scribens ad corinthios. **O**bscuro fratres nostis tomū stephane 7 fortunati qm̄ sūt p̄mitte ad aic. 7 i m̄sterrū sanctoz ordinauerunt seip̄sos. vt 7 vos subiecti sitis h̄m̄ dī. 7 omni cooperanti 7 laborati. **G**audeo autē in p̄ntia stephane. 7 fortunati 7 ab aic quoniā id quod nobis deerat ipsi suppleuerūt. refererūt em̄ sp̄ritū nostrū 7 vestrum. **C**ognoscite ergo qui huiusmodi sunt.

Et post pentecosten zc. **S**orgias p̄positus ydumę bene p̄t ty

viginti quinqz milia prostrauerūt. **U**nde ad ciuitatem scitarum abierūt quę ab hierosolimis sexcentis stadijs aberat. **C**ontestantibus autem his q̄ apud scitopolitas erant iudeis q̄ benigne ab eis haberentur. etiam temporibus infelicitatis. qd̄ modeste secum egerint gratias agentes eis 7 exhortati etiam de cetero ergo genus suum benignos esse. venerunt hierosolimaz die solenni septimanarum instante. **E**t post pentecosten abierūt cōtra gorgiam p̄positum ydumę. **E**xit autē cum pedibus tribus milibus 7 equitibus quadringentis. **Q**uibus congressis: contigit paucos ruere iudeozum. **D**ositheus vero qd̄ de bachinoris eques vir fortis gorgiam tenebat. 7 cum illum vellet capere viuum eques quidam de tratribz irruit in eum. humerūqz eius amputauit. atz ita gorgias effugit in marisan. **A**t illi qui cum esdrin erant diuinius pugnātibz 7 fatigatis. iuocauit dominum iudas adiutorem 7 duces

pū gerere dyaboli qui rubea atqz sanguinolenta semp̄ delectatus conuersatione. sp̄m̄ n̄ aliqui virtutū simulat. licet ipse per vicia sedulo p̄tra virtutes pugnet. **U**nde simplices quoslibet de fidelium numero astu deludēs interficit. sed tamen victoria diuturna nō potit quin potius p̄ ducātū veri inde militibus ipsius dominū inuocantibus adiutorem. ac habus atqz hymnis insistentibus. ps aduersa timore cōfusa in fugā vertit. 7 totius trium p̄bi bonoz veris dei altioribus tribuit. **U**nde petrus scribens ad credentes in ep̄stola sua ait. **H**umiliamini igit sub potenti manu dei vt vos exaltet in tēpore visitationis. omnes sollicitudinē vr̄az p̄ciantes i cū. q. i. c. e. d. v. **S**obrii estote 7 vigilate. qz adūsarius v̄ dyabolus tanqz leo rugiens circuit q̄res quem deuoret cui resistite fortes in fide. **H**inc 7 per paulū dī. **R**esistite dyabolo 7 fugiet a vobis. **Q**uo d̄o volubens gorgiam volebat capere viuū. sed non poterat qz humero eius ap̄putato hostis de manibz eius euasit. hoc p̄ figurā ostendit. qz non humana fortitudine. sed ope diuina hostis antiquus vincit. **P**ā qui p̄p̄ia virtute cū paganis confidens victoriam adipisci sperat de dyabolo. is p̄fecto non hostem vit. s̄ nec sanitatis fugitū illesum custodit.

Et sequenti die. **D**i qui ab hoste p̄pter ydolatriā occultam p̄strati sunt. quos melius significat q̄ eos q̄ se i secreto cordis p̄cupiditate atqz auariciam cōtaminant. quasi de ydoloꝝ donarijs sub tunica gestant. qui virtutū opa causa cupiditatis terrenę seu ambitione humane laudis foris agitant. s̄ sub velamine pietatis doloz nequicię intus celant. **T**ales merito abo h̄stibz prosterunt. qz virus doli qd̄ corā aspectu hoīm̄ latuit. interni iudicis intuitū nō sefelit. **Q**uo autē cupiditas atqz auaricia ydolatris sūt. ostendit paulus dicens. **R**adix omnium maloz est cupiditas. quā quidā appetentes errauerūt a fide. 7 inseruerunt se doloribus multis. **E**t iterū. **H**oc autē inquit scito te intelligentes q̄ omis fornicator aut imundus aut auarus. qd̄ est ydoloꝝ fruitus. non habet hereditatē in regno d̄isti 7 dei. p̄pter hęc em̄ venit ira dei in filios diffidentie. **C**ontra hoc viuū saluator humanis mentibz medicari volens in euāgelio docet dicens. **A**tendite ne iusticiā vestrā faciatis corā hominibz vt videamini ab eis. **A**lioquin mercedem nō habebitis apud p̄m̄ vestrum qui in celis est. **E**t item. **V**idete inquit 7 canete ab omni auaricia. qz non in abundantia cuiusqz vita eius est ex his quę possidet. **D**istans iudas militibus suis. p̄pter simulationē casū euenire cōsiderā. nō referit eos sed p̄terna pietate consulit tā habz p̄ peccatis eoz interueniendo q̄ etiā verbo p̄dicationis atqz exhortationis errore illoꝝ corrigēdo. quibus pietatis cultui iterū restituti cautius vtinceps se obseruent. ne simili ruina iterū in vete rino cadāt. in x̄tra illud euāgelicū. **E**cce sanus factus es noli vltra peccare ne deterius tibi aliquid contingat.

At vero fortissimus zc. **Q**uo post exitū vitę p̄sentis p̄ fidelis

Marginal notes in a smaller script, likely a commentary or gloss on the main text, discussing various aspects of the biblical narrative and the actions of the characters mentioned.

peccatis exorandū sit. et elemosinarū op^o agē dū q̄tinus bi. p q̄ re medio res agit a peccis soluant. et plens locus ostendit. et in euāgelio dñs. vbi de spūsan / cti blasphemā dispu tavit. irremissibile pec catū illud esse ostēdēs aut. Qui dixerit h̄bus p̄tra spiritūsanctū nō remittet ei neq; in hoc seculo neq; in futuro. Cū em̄ dixerit vnus il lud irremissibile eē pec catū. ostēdit alia tā in presenti q̄ etiā in futu ra vita posse remitti. Qualiter autē p̄ defun ctōz salute agendū lit ostendunt sancti p̄s in scripturis suis. Cū placuit vnū capitulū de opusculis sancti au gustini. hūc op̄i inse rendū. lectōri mandā tes his similia in alio rū patrū dicitis requirēda. Refo tēi memo ratus pater in ope qd̄ ad laurentium de fide spe et caritate p̄scripsit ita dicens. Repus autē qd̄ inf̄ hominis mortē et vltimā resurrectōem interpositū est animas abditis receptacul cō tiner. sicut vnaqueq; digna est. vel rege vel erūpnā. eo qd̄ forte est in carne cū vineret. Neq; negandū ē defū ctōz aīas pietate suo rū vīuētū releuari. cū p̄ ill' factiō mediato ris offert. v' elemosine que in ecclesia sūt. h̄ p̄ sunt eis qui cū vīuēt h̄c sibi vt postea pos sint. p̄desse meruerunt. Est em̄ quidā vīuēdi modus. nec tā bonus vt nō req̄rat ista post mortē. nec tam malus cui non plint ista post mortē. Est ergo tal' in bono vt h̄c nō req̄rat et est rursus istis in ma lis. vt nec his valeat cū h̄ vita transierit ad inuari. q̄ circa hic om ne meritū cōpat q̄ pos sit post hanc vitā rele uari quispiā vel guar ri. Remo autē putet se qd̄ hic neglexerit cum obierit a dño p̄mereri. Nō igit ista q̄ pro de functis cōmendandis frequentat ecclesia. illi aplice sūt aduersa sen tentiā q̄ dicit. Dñs

misit hierosolimā duodecim milia dragmas argēti offerri. p peccatis mortuoz sacrificiū. bñ et religiose de resurrectione cogitās. Nisi em̄ eos q̄ ceciderāt resurrecturos spe raret supfluū videre et vanū ora re. p mortuis. Et q̄ cōsiderabat qd̄ hi q̄ cū pietate dormitiōne accepe rāt. optimam h̄rent repositā grāz. Scā ergo et salubris est cogitatio p̄ defunctis exorare. vt a peccis sol uantur.

Ca. XIII.

Anno cētesimo quadragésimo nono gno uit iudas antiochū cupatorē veni re cū multitudine aduersus iudēā et cū eo lysia. p̄curatorē et p̄positūz negotioz secū h̄ntem peditū cētū decē milia. et equitū quinq; milia. et elephātos vigintiduos. curi cū falcibus trecētos. Cōmiscuit autē se illis et menelaus. et cū multa fal lacia deprecabā antiochū non. p pa trie salute. sed sperās se cōstitui in principatū. Sed rex reguz suscita uit animos antiochi in peccōrem. et suggerente lysia hūc esse causam omniū maloz. iussit vt eis est con fuerudo cōprehēsū i eodē loco ne cari. Erat autē in eodem loco turris q̄nquaginta cubitoz aggestū vn dicq; h̄ns cineris. Nec prospectus hēbat in p̄ceps. Inde in cinerē de iijci iussit sacrilegū om̄ibus eū pro pellentibus ad interitū. et tali legi p̄uaricatozē legis p̄tigit mori. nec terre dari menelaū. Et quidē satis iuste. Nā q̄ multa erga arā dei de licta commisit. cuius ignis et cinis erat scūs. ipse in cineris morte dā natus est. Sed rex mente effrena tus veniebat nequiorē se p̄e suo iudēis onsurū. Quib' iudas p̄gni tis p̄cepit pplō vt die ac nocte do minū inuocarēt. qd̄ sic semp et nūc adiuuaret eos. Quippe qui lege et

patria scōq; tēplo priuari v̄ereren tur. ac populū qui nup paululū re spirasset. ne sineret rursus blasphe mis nationibus subdi. Omnibus itaq; id simul faciētibus et petenti bus a dño misericordiā cū fletu et ieiunijs p̄ triduū cōtinuū prostra tis hortatus est eos iudas vt se p̄ pararent. Ipse h̄o cū seniorib' co gitauit priusq; rex admoueret ex ercitu ad iudēā et obtineret ciuita tē exire. et dñi iudicio p̄mittere exi tū rei. Dñs igit p̄tatem omniū deo mūdi creatori. et hortatus suos vt fortiter dimicārēt. et vsq; ad mortē pro legibus. tēplo. ciuitate. patria et ciuibus. starent. circa modū ex ercitu cōstituit. Et dato signo suis dei victorie. iuuenibus fortissimis electis. nocte aggressus aulā regiā in castris inf̄fecit viros quattuoz milia et maximū elephātoz cū his q̄ suppositi erāt. Sūmoq; metu ac p̄turbatione hostiū repleuerūt castra. rebusq; p̄spere gestis abierūt. Hoc autē factū est die illucescente adiuuante eū dñi p̄tectione. Sed rex accepto gustu audaciē iudēoz machinis difficultates locoz tem ptabat. et bethsurē que erat iudēoz rū p̄sidiū munitū castra admoue bat. sed sugabā. impingebā. mi nuebā. His autē qui intus erāt iu das necessaria ministrabat. Enun ciabat autē misteria hostibus rodu tus quidā de iudaico exercitu qui requisitus cōprehensus cōclusus est. Iterū rex sermones habuit ad eos q̄ erāt in bethsuris. dexterā de dit. accepit. abijt. p̄misit eū iuda. su peratus est. At autem p̄gnouit re bellasse philippū antiochiē q̄ reli ctus erat sup negocia. mēte cōster natus iudēos deprecatus est. sub ditusq; eis. iurat de om̄ibus q̄bus iustum est visum. et reconciliatus obtulit sacrificiū. honorificauit tē

em̄ stabimus ante tri bunal christi. vt refe rat vnusquisq; fm̄ ea que p̄ corpus gessit. si ue bonū siue malū. q̄a etiā h̄ meritū sibi q̄sq; cū in corpe viueret cō parauit vt ei possint ista. p̄desse. Nō em̄ om nibus p̄sunt. et q̄re nō omnib' p̄sunt. nisi p̄pter differentiā vite quam quisq; gessit in corpe. Cū ergo sacrificia sine altaris sine q̄rūcuq; elemosinaz. p̄ baptis tis defunctis offerunt p̄ valde bonis. gratia rū actōnes sūt. nō pro valde malis propicia tōnes sūt. p̄ valde ma lis. etiā si nulla sūt ad iumēta mortuoz. q̄les cūq; vīuoz cōsolatō nes sūt. quib' autē p̄sant aut ad hoc profunt vt plena fiat immissio. aut certe vt tolerabilior si at damnatio.

Sed rex mēte dystrona que bellum antiochi cupatoris et lysie procuratoris eius contra iudēos narrat in priori libro p̄memo rata simul et iuxta alle gonā explicata est. H̄ illud qd̄ consequenter narrat. qd̄ in castris re gis nocte interfecta fu issent p̄ iudēos q̄tinor decim milia. et maxim' elephātoz cū his q̄ suppositi erāt. in p̄ore narratiōe manifestius exprimit. vbi refertur qd̄ cleazarus filius sau ra iudēus vidēs vnaz de bethsuris locicatā for cis regis eminentē sup ceteras bestias. cū estu maret qd̄ in ea esset rex irrūpens in legionem. subtus pedes elephan tis cōcurrerit. ei q̄ inf̄ fecerit. Qui cadēs sup ipsū pondere suo cum oppressit. et mortuus ē. Cuius significatō spī ritalis ibi explanata ē cū iactantia supbornz p̄prio nisu cōtrita mō strā. dicēte scriptura: ois arrogans abomi natio ē apud deū. Et item. Ante ruinā exal ta t cor. et an̄ gloriā hu miliat. Et alibi super bis aut resistit deus. et humilib' dat grāz. Et in euāgelio dñs dicit. Omnis qui se exaltat humiliabitur. et qui se

humi. et al. Post hęc autē hystoria explicat qualiter demetrius filius selenci iudeā veniens et regno potitus p alchimū inataret ad iudeos iudā et socios eius vbi ita scriptus est. Alchimus autē zc.

plū. et munera posuit. machabeus ampleratus ē. et fecit eū a ptholo maide vsq; ad gerrenos ducem et principem. Ut autē venit ptholo maidā graviter ferebāt ptho lomēs ses amicitie cōventionē indignantes. ne forte sedus irrūpent. Tunc ascendit listas tribunal et exposuit rationē et populus sedavit. regresusq; antiochiam. Et hoc mō regis profectio et reditus processit.

Ca. XIII.

Sed post triēnū tēpus cognovit iudas et qui cū eo erāt. demetriū seleuci cū multitudine valida et naubus p portus tripolis ascendisse ad loca oportuna. et tenuisse regiones aduersus antiochū et eius ducē lysia Alchimus autē qdā qui sumus sacerdos fuerat. sed volūtarie cōiūctus natus est tēpibus cōmixtionis. considerans nullo mō sibi esse salutes neq; accessū ad altare. venit ad demetriū regē centesimo quinquagesimo anno offerens ei aureā coronā. et palmā sup hęc et talos q; templi esse videbant. Et ipsa die qdēz siluit. Tēpus autē oportunū demetrie sue nactus conuocatus a demetrio ad psiliū. et interrogatus qbus reb; et cōsilijs iudei niterent rēdit. Ipsi q; dicunt assidei iudeoz qbus p̄cessit iudas machabeus bella nutrit. seditiones mouet. nec patiuntur regnū esse quietum. Nā et ego defraudatus parentū gloria. dico autē sumo sacerdotio huc veni primo quidē vilitatibus regis fides seruans. secūdo autē ciuibus etiaz cōsulens. Nā illoz prauitate vniuersū genus nostrū nō minime vexat. Sed oro his singulis o rer cōgnitis. et regiōi et generi scdm promulgatā om̄ibus humanitatē tuā prospice. Nā quādiu sup̄est iudas impossibile est pacē esse negocijs.

Alchimus autē dicit regi talos simul cū corona aurea et palmā alchim; obrulisse. ostendit q; ei regni dignitatē et victoriā hostiū simul cū templi cultu p iudiciū munerum suoz portendēdo promisit. Talos enim dicit vasa offerentia cē iuxta modū turriū scā cū quib; in p̄cipuis festiuitatib; offerrebant. quoz similitudo baccens in quibusdā locis habet. Assidei autē dicit illi esse iudei q; semper culmi diuino insudabāt. ab assiduitate vocati. dicit q; assidei quasi assidui. q; iudeos et sui auxiliatores in cultura dei et obseruatōe legis ipsius fuerunt. Alij vō assideos ab mūdicia vocatos asserunt quasi mūdicos iudeos. eo q; se ab ydolatria et a ritu gentiliū sepabant. Demetrius autē audita relatōe alchimī. cui et ceteri q; inimici erāt iude in accusatione fauebāt statim nichanorē p̄positus elephantoz ducē misit in iudeā. datis mādatis vt ipsum qdē iudā caperet viuū. eos vero q; cū illo erāt dispergeret. et cōstitueret alchimū maximū templi sumum sacerdotem. Tunc gētes que de iudea fugerant iudā segregatim se nichanori misit cetā miserias et clades iudeoz prosperitates rerum suarū existimantes. Audito itaq; iudei nichanoris aduentu. et cōuentu nationū. cōspersa terra rogabant eū q; populū suū cōstituit in eternum. quiq; suā portione signis euidentiū protegit. Impate autē duce. statim inde mouerūt. cōuenerūtq; ad castellū desau. Symon vero frater iudei miserat cū nichanore. sed p̄tritus est repentino aduentu aduersarioz. Nichanor tñ audies virtutem cōmitū iudei et animi magnitudinem quā p partē certaminibus habebant. sanguine iudiciū facere metuebat. Quāobzē p̄miserat possidoniū et theodotiū et mathiā vt darēt detras atq; acciperent. Et cū diu de his cōsiliū ageretur. et ipse dur ad multitudinē retulisset. omnium fuit vna sententiā amicitijs annuere. Itaq; diē constituerunt qua secrete inter se agerēt. et singulis seclē prolata sunt et positē. Precepit autē iudas armatos esse locis opportunis ne forte ab hostibus mali repente aliqd oziret. et cōgruū colloquiū fecerūt. Morabat autē nichanor hierosolimis nihilq; iniq; agebat. gregesq; turbaz que cōgregatē fuerāt dimisit. Dabebat autē iudā semp carum ex animo. et erat viro inclinatus. Rogauitq; eū ducere vxorē. filiosq; procreare. Nuptias fecit. quiete egit. cōmunicq;

Talibus autē ab eo dicitis et ceteri amici hostiliter se hñtes aduersus iudā demetriū inflamauerūt. Qui statim nichanorē p̄positū elephantoz ducē misit in iudeā. datis mādatis vt ipsum qdē iudā caperet viuū. eos vero q; cū illo erāt dispergeret. et cōstitueret alchimū maximū templi sumum sacerdotem. Tunc gētes que de iudea fugerant iudā segregatim se nichanori misit cetā miserias et clades iudeoz prosperitates rerum suarū existimantes. Audito itaq; iudei nichanoris aduentu. et cōuentu nationū. cōspersa terra rogabant eū q; populū suū cōstituit in eternum. quiq; suā portione signis euidentiū protegit. Impate autē duce. statim inde mouerūt. cōuenerūtq; ad castellū desau. Symon vero frater iudei miserat cū nichanore. sed p̄tritus est repentino aduentu aduersarioz. Nichanor tñ audies virtutem cōmitū iudei et animi magnitudinem quā p partē certaminibus habebant. sanguine iudiciū facere metuebat. Quāobzē p̄miserat possidoniū et theodotiū et mathiā vt darēt detras atq; acciperent. Et cū diu de his cōsiliū ageretur. et ipse dur ad multitudinē retulisset. omnium fuit vna sententiā amicitijs annuere. Itaq; diē constituerunt qua secrete inter se agerēt. et singulis seclē prolata sunt et positē. Precepit autē iudas armatos esse locis opportunis ne forte ab hostibus mali repente aliqd oziret. et cōgruū colloquiū fecerūt. Morabat autē nichanor hierosolimis nihilq; iniq; agebat. gregesq; turbaz que cōgregatē fuerāt dimisit. Dabebat autē iudā semp carum ex animo. et erat viro inclinatus. Rogauitq; eū ducere vxorē. filiosq; procreare. Nuptias fecit. quiete egit. cōmunicq;

manifestata inimiciā monstrauit se esse hostem neq;simū magis q; fidelē amicū. Sed diuina virtute p̄stratē blasphemie cōtra deū prolata. et p̄tinacē sue penas sinit. que oia in potis libri hystoria cōtinent. licet aliq; q; ibi p̄pter festinationē narrantis om̄issa sunt. in huius narratione inserta reperiat. Allegorie autē sensus iuxta modum ingenio mei de hac eadem re ibi expositus ē. nec iterare mō necesse est.

Capitulum XIII. Machabeus cum eo erant. demetrius seleuci cum multitudine valida et nauibus portus tripolis ascendisse ad loca oportuna. et tenuisse regiones aduersus antiochum et eius ducem lysiam Alchimus autem quidam qui summus sacerdos fuerat. sed voluntarie coniunctus natus est temporibus commixtionis. considerans nullo modo sibi esse salutem neque accessum ad altare. venit ad demetrium regem centesimo quinquagesimo anno offerens ei auream coronam. et palmam super haec et talos quos templi esse videbant. Et ipsa die quidem siluit. Tempus autem opportunum demetrie sue nactus conuocatus a demetrio ad psilium. et interrogatus quibus rebus et consilijs iudei niterent respondit. Ipsi qui dicunt assidei iudeorum quibus praecessit iudas machabeus bella nutrit. seditiones mouet. nec patiuntur regnum esse quietum. Nam et ego defraudatus parentum gloria. dico autem summo sacerdotio huc veni primo quidem vilitatibus regis fides seruans. secundo autem ciuibus etiam consulens. Nam illos prauitate vniuersum genus nostrum non minime vexat. Sed oro his singulis o rerum cognitis. et regioni et generi secundum promulgatam omnibus humanitatem tuam prospice. Nam quoadiu superest iudas impossibile est pacem esse negocijs.

vinebant. Alchimus autem videns
 caritatem illorum adinuicem. et con-
 gentiones. venit ad demetrium. et
 dicebat nichanoribus rebus alienis
 assensire. iudeorum regni insidiatorum
 successorem sibi destinasse. Itaque
 rex erasperatus. et pessimis huius
 criminacionibus irritatus. scripsit
 nichanori dicens. grauer se quidem
 ferre de amicitie conuentione ius-
 sitque machabeum citius mittere vin-
 ctum antiochia. Quibus cognitis
 nichanor consternabatur. et grauer
 ferebat si ea que conuenerant irrita fa-
 ceret. nihil lesus a viro. sed quod regi
 resistere non poterat obseruabat
 oportunitatem qua preceptum per-
 ficeret. Et machabeus videns au-
 sterius seculum agere nichanorem et con-
 uentum occursum ferocius exhiben-
 tem intelligens non ex bono esse au-
 steritatem istam. paucis suorum congre-
 gatis. occultauit se a nichanore.
 Quod ut ille cognouit fortiter se a vi-
 ro preuentum venit ad maximum et
 sanctissimum templum. et sacerdoti-
 bus solitas hostias offerentibus
 iussit tradi sibi virum. Quibus cum
 iuramento dicens nescire se ubi
 esset qui querebatur. extendens ma-
 num ad templum iurauit. Nisi mihi
 iudam vincitum tradideritis. istud dei
 sanum in planiciem deducam et al-
 tare effodiam. et templum hoc libe-
 ro patri consecrabo. Et his dictis
 abiit. Sacerdotes autem protende-
 tes manus in celum inuocabant
 deum qui propugnator semper esset
 gentis ipsorum. hec dicentes. Tu
 domine vniuersitatis qui nullius
 indiges. voluisti templum habita-
 tionis tue in nobis fieri. Et nunc
 sancte sanctorum omnium domine. con-
 serua in eternum domum istam impol-
 lutam que nuper munda est. Ra-
 zias autem quidam de senioribus
 ab hierosolimis delatus est nicha-

Razias autem
 quidam etc. Hoc qui-
 dam legentes et inueni-
 entes ibi scriptum quod ra-
 zias propria manu sibi
 inferens mortem. elegit
 se nobiliter mori po-
 tius quam subditus fieri
 peccatoribus. et contra
 natales suos indignis
 iniurijs agi. ne forte sim-
 plicioris animi credat
 cum necessitas viderit
 potius sibi met ipsis. pro
 prio actu aliquo modo
 inferendam esse mortem
 quam incidendam vitam in
 manus peccatorum. ut
 se fore arbitratum sum
 ex dictis venerandi pa-
 tris augustini huic o-
 peri non aliqua inferre

nozi. vir amator ciuitatis. et valde
 bene audiens qui pro affectu patris
 iudeorum appellabatur. Sic mul-
 tis temporibus continentie propo-
 situm tenuit in iudaismo. corpusque
 et animam contemptus tradere pro
 perseverantia. Volens autem ni-
 chanor manifestare odium quod ha-
 bebat in iudeos. misit milites quin-
 gentos ut eum comprehenderent. Du-
 tabat autem si illum decepisset. sese
 cladem maximam iudeis illaturum.
 turbis autem irruere in domum eius.
 et ianuam dirumpere. atque ignem
 admouere cupientibus. cum iam com-
 prehenderetur gladio se periret. eli-
 gens nobiliter se potius mori quam
 subditus esse peccatoribus. et con-
 tra natales suos indignis iniurijs
 agi. Sed cum per festinationem non
 certo ictu plagam dedisset. et turbam
 intra hostia irrumperet. audacter
 recurrens ad murum. precipitauit
 semetipsum viriliter in turbas. quibus
 locum velociter dantibus casus eius
 venit per mediam ceruicem. Et cum
 adhuc spiraret accessus animo sur-
 rerit. et cum sanguine eius magno
 fluxu deflueret. et grauissimis vul-
 neribus esset saucius. cursu turbam
 pertransiit. et stans supra petram quan-
 dam pruruptam. et iam exanguis ef-
 factus proplectens intestina sua vtriusque
 manibus precit supra turbas iuo-
 cans dominatorem vite ac spiritus. ut
 hec illi iterum redderet. atque ita vita
 defunctus est.

Ca. XV.

Nichanor autem
 ut comperit in dam esse
 in locis samarie. cogitavit die sab-
 bati cum omni impetu committere
 bellum. iudeis vero qui illum per
 necessitatem sequebantur dicenti-
 bus. ne ita ferociter et barbare fece-

re. unde lector sobrius
 quid sibi de talibus re-
 bus agendum sit intelli-
 geret. Refert autem me-
 moratus prius in primo
 suo libro de ciuitate
 dei. ubi vtrum alicui li-
 ceat seipsum interficere.
 copioso sermone dispu-
 tauit ita dicens. Aut cum
 multi se interemerunt
 ne in manus hostium
 puerent. Non modo
 querimus vtrum sit scilicet
 sed vtrum fuerit faciendum
 Sana quippe ratio etiam
 exemplis ante ponenda
 est. cui quidem exempla
 concordant. Illa que tanto
 digniora sunt imitacione.
 quanto excellentiora pietate
 animi fecerunt patriarche non
 prophete non apostoli. quod
 ipse dominus christus
 quoniam eos si persecutionem
 paterent. fugere admo-
 nuit de ciuitate. potuit
 admonere ut sibi manus
 inferrent. ne in manus
 persecutorum puerent.
 Porro si hoc ille non iussit
 aut monuit ut eo modo sui
 ex hac vita migrarent.
 quibus migrantibus se ma-
 lio nes eternas preparatu-
 rum esse. permittit. quibus
 exempla opponant gentes
 que ignorant deum
 manifestum est hoc non
 licere colentibus vnum
 verum deum. Restat ut
 de homine intelligamus
 quod dicitur est. Non occi-
 des. neque alter. nec te.
 neque enim qui se occidit
 aliud quam hominem occi-
 dit. Quasdam vero exce-
 ptiones eadem ipsa di-
 uina. scilicet autoritas. ut
 si liceat hominem occidi
 Sicut bis exceptis quos
 deus occidi iubet sine
 data lege. sine ad pro-
 nam pro tempore expulsa
 iustione. Non autem ipse
 occidit. qui ministerium
 debet iuberi. sicut am-
 miniculum gladio veteri
 et ideo nequaquam contra
 hoc preceptum fecerunt
 quod dicitur est. non occi-
 des qui deo auctore bel-
 la gesserunt. aut personas
 gerentes publice pote-
 statis. secundum diuinas le-
 ges. hoc est iustissime ra-
 tionis impium sceleratol
 morte puniunt. et abra-
 am non solum non est cul-
 patus crudelitatis cri-
 mine. verum etiam lauda-
 tus nomine pietatis. quod

voluit filium neque scelerate: sed obedienter occidere. et merito queritur utrum pro dei iussu sit habendum quod septem filia quae propter occidit. cum id se novisset immolaturam deo quod ei redeunt de prelio victori primam occurrisset nec samson aliter excusatur qui semetipsum cum hostibus ruina domus opprimit. nisi quia spiritus latenter in iussu ferat. qui per illum miracula faciebat. **H**is ergo exceptis quos lex generaliter iussit. vel ipse deus specialiter occidi iubet. quisquis hominem vel seipsum vel quemlibet occiderit. homicidii crimine innectitur. et quicumque hoc in seipsum perpetraverunt. animi magnitudinem fortasse mirandi non sapientie sanitate laudandi sunt. quaeque si rationem diligentius consulas nec ipsa quidem animi magnitudo recte nominatur nisi quisque non valendo tolerare. vel quae cumque aspera vel aliena peccata. seipsum intemerit. **M**agis enim mens infirma desponditur quae ferre non potest vel duram sui corporis servitute. vel stultam vulgi opinionem. maiorque animus dicitur est qui vitam cruentam magis pro ferre quam fugere. et humanum iudicium maximeque vulgare quod plerumque caligine erroris involuitur. pro conscientie luce ac puritate committere.

Erat autem huiusmodi **S**i quis autem quesierit utrum haec visio ad mysterium aliquod referri possit. **N**isi fallor in ea sentire potest quod onias sacerdos sacerdotale significaret ordinem et hieremias propheta qui interpretatur excelsus domini. ipsa domini et caput exprimit. **D**e quo moyses dicit. **P**ropheta miltabit vobis dominus de fratribus vestris. ipsa tamquam me audietis. **E**t ysaia **Q**uietate inquit ab homine cuius spiritus in naribus eius. quod excelsus reputatus est ipse. **S**acerdotalis igitur ordo per homines qui in tem

plis. sed honorem tribue diei sanctificationis. et honora eum qui uniuersa conspiciat. **A**t ille infelix interrogauit si est potens in caelo qui imperauit agi diem sabbatorum. **E**t respondentibus illis. est dominus viuus ipse in caelo potens. qui iussit agi septimam diem. **A**t ille ait. **E**t ego potens sum super terram qui impero sumi arma. et negocia regis impleri. **T**amen non obtinuit ut consilium perficeret. **E**t nichanor qui cum summa superbia erectus cogitauerat commune tropheum statuere de iudea. **M**achabeus autem confidebat semper cum omni spe auxilium sibi a deo affuturum. et hortabatur suos ne formidaret ad aduentum nationum. sed in mente haberent adiutoria sibi de caelo facta et nunc sperarent ab omnipotente adfuturam sibi victoriam. **E**t allocutus est eos de lege et prophetis admonens etiam certaminum quae fecerant prius. promptiores eos constituit. **E**t ita animis coruzerectis simul ostendebat gentium fallaciam. et iuramentorum praeparationem. **S**ingulos autem eorum armauit. non clipei et hastae munitione. sed sermonibus optimis et exhortationibus. exposito digno fide somnio per quod uniuersos legitificauit. **E**rat autem huiusmodi visus. **O**nia qui fuerat summus sacerdos virum bonum et benignum verendum visum. modestum moribus. et eloquio decorum. et qui a puero in virtutibus exercitatus sit manus protendentem orare pro omni populo iudeorum. **P**ost hoc apparuisse et alium virum etate et gloria mirabilem. et magni decoris habitudinem circa illum. **R**espondentem vero oniam dixisse. **D**ic fratrum est amator. et populi israel. hic est

qui multum orat pro populo. et uniuersa sancta ciuitate hieremias propheta dei. **E**tendisse autem hieremiam dexteram. et dedisse iudei gladium aureum dicentem. **A**ccipe sanctum gladium munus a deo. in quo deiciet aduersarios populi mei israel. **E**xhortati itaque iudei sermonibus bonis valde. de quibus ex illi posset impetus. et animi iuuenum confortari. statuerunt dimicare et confligere fortiter. ut virtus de negociis iudicaret. eo quod ciuitas sancta et templum periclitarentur. **E**rat enim pro viribus et filiis. itemque pro fratribus et cognatis minor sollicitudo. maximus vero. et primus pro sanctitate timor erit templi. **S**ed et hi qui in ciuitate erant. non minorem sollicitudinem habebant pro his qui congressuri erant. et cum iam omnes sperarent iudicium futurum. hostesque adessent et exercitus esset ordinatus. bestiae equitesque oportuno in loco compositi. considerans machabeus aduentum multitudinis et apparatus varium armorum. ac ferocitatem bestiarum. extendens manus in caelum. prodigia facientem dominum inuocauit. qui non secundum armorum potentiam. sed put ipsi placet dat dignis victoria. **D**ixit autem inuocans hoc modo. **T**u domine qui misisti angelum tuum sub ezechia rege iuda. et interfecisti de castris sennacherib centum octoginta quinque milia. et nunc domitor caelorum mitte angelum tuum bonum ante nos: in timore et tremore magnitudinis brachii tui ut metuant qui cum blasphemiam veniunt aduersus populum sanctum tuum. **E**t hic quidem ita perorauit. **N**ichanor autem et qui cum eo erant cum tubis et canticis admovebant **J**udas vero et qui cum eo erant

pro deis veteri testamento diuino officio rite fungebant. non solum pro populi delictis exorabat. sed etiam incarnationem mediatoris nostri futuram demonstrabat. cuius operam mundus saluandus erat. **D**e quo iobes apud in epistola sua ait. **A**duocatum habemus apud patrem idem christum iustum. et ipse est propitiatio pro peccatis nostris et non timor peccatis nostris sed etiam pro totius mundi. **H**ic ergo dedit gladium aureum iude. cum diuinam scriptam sensu spiritali fulgentem ad munera totius ecclesie defensionemque populi sancti percipit doctoribus quibus contra hostes uniuersos armatura vterent caelesti et hostium premerent multitudinem.

inuocato deo p orationes cōgressi sunt. manu quidē pugnautes. sed et dominū cordibus orantes prostrauerunt nō minus .xxxv. milia p̄sentia dei magnifice delectati. **L**unq̄ cessassent. et euz gaudio redirent. cognouerunt nichanorem ruisse cū armis suis. **F**acto itaq̄ clamore et perturbatione excitata patria voce omnipotentem dominum benedicebant. **P**recepit autē iudas qui p̄ oia corpore et animo mori. p̄ ciuibus paratus erat. caput nichanoris et manū cū humero abscisam hierosolimā perferri. **Q**uo cū puenisset cōuocatis cōtribulibus et sacerdotibus ad altare. accessit ad eos qui in arce erant. et ostēso capite nichanoris et manu nefaria quā extenderat contra domum sanctam omnipotentis dei. magnifice gloriatus est. **L**inguaq̄ etiam impij nichanoris p̄cisam iussit p̄cularim auibz dari. manum autē dementis contra tēpluz suspēdi. **O**mnes igif celi dominū benedixerunt dicētes. **B**enedict⁹ qui locū suum incontaminatū cōseruauit. **S**uspendit autē nichano

ris caput in summa arce ut euidēs esset et manifestū signū auxilij dei. **I**git omnes cōmuni consilio decreuerunt nullo modo diem istum absq̄ cēlebritate p̄terire. habere autē cēlebritatez tercia decima die mensis adar. qui dicitur voce syriacha p̄dic mardochei die. **I**gitur his erga nichanorē gestis et ex illis temporib⁹ ab hebreis ciuitate possessa. ego quoq̄ in his faciam finē sermonis. **E**t siquidem bene et ut hystorie cōpetit. hoc et ipse velim si autē minus digne. concedendū est mihi **S**icut em̄ vinū semper bibere aut semper aquam contrariū est. alterius autē vti delectabile. ita legentibus si semper exact⁹ sit sermo. non erit gratus. hic ergo erit consummatus.

ExPLICIT machabeoz liber secūdu⁹
versus habēs mille octingentos.

so oēs iudci cōmū p̄silio decreuerūt tercia decimā die m̄sis adar qui voce syriacha p̄dic mardochei dies dicit. om̄i tpe solennē habere. et ita h̄c due solēnitates inuicē sibi cōueniebant. **H**ec est ista quē in machabeorum. et illa quē in bester legit. ut i tercia decima die et i quarta decima mensis adar habire pariter iungētur.

Igit omēs cō. **P**arrat liber bester q̄ aman agagite suaden te. rex assuet⁹ iussit omnes iudgos in regno suo interfici. et ad hāc necem conficiendā decreta sunt dies. xij. mēsis duodecimi. qui vocat⁹ adar. bonaq̄ eoz diripi. **S** dū natu eadem sententia conuersa est in percussiones eorum. ita ut memorat⁹ rex mediante mardocheo iudgo post veteres conscriptiones novis eplis missis mādaret ut iudei ipso die q̄ sibi ab hostibus suis occasio pabar. illi hostes ac p̄secutores suos interficerent. **Q**uo et fecerunt i tercia decima et quarta decima eiusdem mensis die. de q̄ in eadem hystoria scriptum est ita. **D**ies tercia decim⁹ mēsis adar vnus apud omnes in terfectōis fuit. et xij. die cedere desierunt. quē constituerunt esse solennē ut in eo veiniceps om̄i tempore vacarent epulis. gaudio atq̄ cōiujs. **C**ū modo scriptū est. q̄ interfecto nichanore et manifeste auxilio dei ostense

